

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina- ja valvontatyön kehittäminen

Mikko Tapiola

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2023

Talotekniikan ylempi tutkinto-ohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Talotekniikan ylempi tutkinto-ohjelma

TAPIOLA, MIKKO:

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina-
valvontatyön kehittäminen

Opinnäytetyö 72 sivua, joista liitteitä 8 sivua
Marraskuu 2023

Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta (Tukes) tuli EU:n uuden juomavesidirektiivin (EU) 2020/2184 kansallisen täytäntöönpanon myötä talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontaviranomainen 12.1.2023. Tämä johti uuden viran perustamiseen Tukesissa, ja koska lainsäädäntöalue oli Tukesille täysin uusi, muodostui tarve kehittää uudelle tehtävälle toimenkuva. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli vastata tähän konkreettiseen työelämän kehittämistarpeeseen selvittämällä talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontatyön säädösperusta sekä kehittää uuden ylitarkastajan viran toimenkuvan tehtäviä vastaamaan uuden lainsäädännön markkinavalvonnalle tuomiin haasteisiin.

Työ toteutettiin kehittämistehtävänä, jossa syvennyttiin laajasti Tukesia, markkinavalvontaa ja talousveden kanssa kosketuksissa olevia tuotteita ja materiaaleja koskevaan kansalliseen ja EU:n lainsäädäntöön. Lisäksi selvitettiin uuden lainsäädännön vaikutuksia valvottavaan tuotekenttään ja näiden muutosten aikataulua, vaikuttavan ja oikea-aikaisen markkinavalvontatyön mahdollistamiseksi. Tehtyjen selvitysten perusteella kehitettiin tehtävän toimenkuvaa, sen sijoittamista Tukesin organisaatiossa, päätehtäviä ja tehtävien painotusta sekä suunniteltiin aikataulu markkinavalvontatyön aloittamiselle.

Opinnäytetyön kehittämisosuuksien tuloksena selvisi, ettei markkinavalvontatyön painopiste aina olekaan välttämättä valvonnassa. Tässä toimenkuvassa painopisteenä on etenkin ensimmäisinä vuosina kehittäminen, tiedottaminen ja koulutus. Uuden tehtävän suurin haaste ensimmäisten vuosien aikana tulee olemaan oikein kohdennetun ja oikea-aikaisen tiedon jakaminen, jolla voidaan vaikuttaa markkinoille saatettavien uusien tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen ja turvallisuuteen.

Tämän opinnäytetyön lopputuotoksena valmistui Tukesin toimintajärjestelmän mukaiselle lomakepohjalle kirjattu toimenkuva, jota voidaan Tukesissa hyödyntää tämän uuden tehtävän vaativuusarvioinnissa.

Asiasanat: juomavesidirektiivi, markkinavalvonta, tukes, talousvesi

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Master's Degree Programme in Building Services Engineering

TAPIOLA MIKKO:

Developing Market Surveillance of Products and Materials that Come into Contact with Water Intended for Human Consumption

Bachelor's thesis 72 pages, appendices 8 pages
November 2023

After the national implementation of the EU's new Drinking Water Directive (EU) 2020/2184, the Finnish Safety and Chemicals Agency (Tukes) became the market surveillance authority for products and materials that come into contact with water intended for human consumption. A new position was established within Tukes to handle this task, and since the legislation was new to Tukes, a new job description had to be developed for this position. The objective of this thesis was to develop the said job description of the new position to meet the challenges posed by the new legislation on market surveillance.

The work was carried out as a developmental task. The theoretical section explores into the national and EU legislation related to Tukes, to market surveillance, and to products and materials that come into contact with water intended for human consumption. Based on the conducted research, the job description was developed, including its placement within the Tukes organization, main responsibilities and task priorities. In addition, a timeline was planned for initiating market surveillance work.

Resulting from the development section of the thesis, it became evident that surveillance is not always the primary task of a market surveillance authority, and the work involves many other aspects. In this particular position, the focus on development, communication, and training will be significant during the initial years. In the initial stages of the new task, the primary challenge will be how to effectively convey sufficient and accurate information to economic operators at the right time and, through these means, influence the compliance of products entering the market.

The final output of this thesis is a job description prepared for the use of Tukes.

Key words: drinking water directive, market surveillance, tukes

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	8
1.1	Aiheen tausta	8
1.2	Työn tavoitteet ja rajaus	9
1.3	Työn toteutus	9
1.4	Toimeksiantajan esittely	10
1.4.1	Strategia	10
1.4.2	Valvonta	11
1.4.3	Organisaatio	12
1.4.4	Tuoteyksikkö	13
2	MARKKINAVALVONTA	14
2.1	Yleistä markkinavalvonnasta	14
2.2	Tukes markkinavalvontaviranomaisena	15
2.2.1	Valvonnan yleinen säädöspohja	16
2.2.2	Tuotteiden markkinavalvontaprosessi	18
2.2.3	Kansainvälinen yhteistyö	20
2.3	Rakennustuotteiden markkinavalvonta	21
2.3.1	CE-merkittävät rakennustuotteet	22
2.3.2	Muut rakennustuotteet	22
3	TALOUSVEDEN KANSSA KOSKETUKSISSA OLEVIEN TUOTTEIDEN MARKKINAVALVONTA	24
3.1	Markkinavalvonta ennen uutta juomavesidirektiiviä	24
3.2	Markkinavalvonta uuden juomavesidirektiivin jälkeen	27
3.2.1	Valvonnan säädöspohja	27
3.2.2	Ohjaavat ministeriöt	27
3.2.3	Valvontaa koskevat erityislait	28
3.3	EU:n uusi juomavesidirektiivi (EU) 2020/2184	28
3.3.1	Kansallinen täytäntöönpano	30
3.3.2	Hygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset	31
3.4	Täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset	32
3.4.1	Täytäntöönpanosäädös 1.IA	33
3.4.2	Täytäntöönpanosäädös 2.IA	34
3.4.3	Täytäntöönpanosäädös 4.IA	35
3.4.4	Delegoitu säädös 3.DA	37
3.4.5	Delegoitu säädös 5.DA	38
3.4.6	Delegoitu säädös 6.DA	38
3.4.7	Säädösluonnosten mukainen hyväksyntäprosessi	40

3.5	Muutos valvontatehtävissä	42
3.5.1	Valvottavat tuoteryhmät	42
3.5.2	Valvottavat vaatimukset	43
3.5.3	Valvontatehtävien muutoksen aikataulu	43
4	UUDEN TEHTÄVÄN TOIMENKUVA	45
4.1	Yleistä toimenkuvasta	45
4.2	Talousvesituotteet -tiimi	45
4.3	Toimenkuvan kehittäminen	48
4.3.1	Tehtävän tarkoitus	48
4.3.2	Toimenkuvan tehtävät	49
4.4	Suunnitelma markkina- ja valvontatyön käynnistämisestä	51
5	YHTEENVETO	55
5.1	Yhteenveto	55
5.2	Jatkoselvitykset	57
5.2.1	Sinkinkadonkesto	57
5.2.2	Tuotteiden tekniset vaatimukset	59
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	65
	Liite 1. Tukes työjärjestys §5 ja §8	65
	Liite 2. Tuotteiden markkina- ja valvontaprosessi	67
	Liite 3. Uuden ylitarkastajan toimenkuva	69

LYHENTEET JA TERMIT

AdCo	Administrative Cooperation Groups. EU:n markkinavalvontaviranomaisten tuotesektorikohtainen hallinnollinen yhteistyöryhmä
Akkreditointi	Akkreditointi eli pätevyyden toteaminen on kansainväliin kriteereihin perustuva menettelytapa, jonka avulla toimijan pätevyys ja sen antamien todistusten uskottavuus voidaan luotettavasti todeta.
CPR	Construction Products Regulation. Rakennustuoteasetus
DWD	Drinking Water Directive. Juomavesidirektiivi
ECHA	European Chemicals Agency. Euroopan kemikaalivirasto
ETA	eurooppalainen tekninen arviointi
Have your Say	Euroopan komission palautepalvelu
hEN	yhdenmukaistettu tuotestandardi
htv	henkilötyövuosi
ICSMS	Information and Communication System for Market Surveillance. EU:n markkinavalvontaviranomaisten tiedonvaihtojärjestelmä.
Ihmisten käyttöön tarkoitettu vesi vs. talousvesi	ihmisten käyttöön tarkoitettulla vedellä ja talousvedellä tarkoitetaan tässä työssä kaikkea vettä veden lähteen ja hanan välillä
OJEU	The Official Journal of the European Union. Euroopan unionin virallinen lehti on EU:n säädösten, muiden säädösten ja EU:n toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen virallisten asiakirjojen virallinen julkaisumuoto.
Safety Gate	The EU rapid alert system of dangerous non-food products. Tuoteturvallisuutta koskeva EU:n nopea tiedonvaihtojärjestelmä.
TAMK	Tampereen ammattikorkeakoulu
Tukes	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

TOC	Total Organic Carbon. Orgaanisen hiilen kokonaismäärä
Trilogineuvottelu	Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kolmikantaneuvottelu
tunnentuotteeni.fi	Tunnen Tuotteeni -palvelu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ylläpitämä oppimispalvelu, jossa on mm. oppimismateriaaleja tuotteita valmistaville, maahantuoville ja jakeleville yrityksille.
vaarallisetuotteet.fi	vaaralliset tuotteet sivustolle kootaan tuotteita, joiden myyntiä viranomaiset ja yritykset ovat rajoittaneet. Palvelussa ovat Tukesin lisäksi mukana Säteilyturvakeskus, sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen ympäristökeskus.
WG	Work group. EU:n markkina- ja turvallisuusviranomaisten tuotesektorikohtaisen hallinnollisen yhteistyöryhmän alatyöryhmä.

1 JOHDANTO

1.1 Aiheen tausta

EU:n uusi juomavesidirektiivi (EU) 2020/2184 tuli voimaan 12.1.2021. Päivitetyn direktiivin päätavoitteet ovat ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadun parantaminen ja terveyden suojeleminen. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi direktiivissä säädetään muun muassa ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuvien tuotteiden ja materiaalien yhtenäisestä hyväksyntämenettelystä.

Direktiivin voimaantulon jälkeen jäsenmailla oli kahden vuoden määräaika saat-
taa direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Suomessa juomavesidirektiivin kansallinen täytäntöönpano tapahtui muuttamalla terveydensuojelulakia (1994/763), useita siihen liittyviä lakeja sekä alempiasteisia säädöksiä. Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) muutoksessa terveydensuojelulaki lisättiin sen soveltamisalaan ja tämän seurauksena Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) vastuulle tuli talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien hygieniata koskevien vähimmäisvaatimusten markkinavalvonta. Valvottava tuoteryhmä ja sitä säätelevä lainsäädäntö ovat Tukesissa uusia ja valvontaan perustettiin uusi ylitarkastajan virka vuonna 2023.

Virka sijoitettiin tuoteyksikön ammattilaistuotteet -ryhmään, jonka tehtäviin kuuluu myös muiden rakennustuotteiden markkinavalvonta. Rakennusten vesilaitteistoissa käytettävien tuotteiden ja tuoteryhmien teknisiä vaatimuksia on jo aiemmin valvottu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999 §181) ja eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) puitteissa. Uuden juomavesidirektiivin myötä valvontakenttä näiden tuotteiden osalta kasvaa merkittävästi muun muassa valvottavien tuoteryhmien määrän, niiden vaatimusten laajuuden ja säädöspohjan eroavaisuuksien vuoksi. Ohjaavana ministeriönä toimii juomavesidirektiivin osalta sosiaali- ja terveysministeriö, kun rakennustuotteiden valvontaa ohjaa ympäristöministeriö. Edellä mainituista syistä johtuen eroaa tämä uusi tehtävä merkittävästi muista Tukesin rakennustuotteiden valvontatehtävistä ja näin Tukesissa muodostui tarve kehittää uuden tehtävän toimenkuvaa vastaamaan muuttuneen lainsäädännön vaatimuksia ja haasteita.

1.2 Työn tavoitteet ja rajaus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on vastata työelämän kehittämistarpeeseen selvittämällä talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontatyön säädösperusta ja kehittää uuden ylitarkastajan viran toimenkuvan tehtäviä vastaamaan uuden lainsäädännön markkinavalvonnalle tuomiin valvontatehtäviin ja muihin haasteisiin.

Työn tavoitteen saavuttamiseksi tässä opinnäytetyössä syvennyttään laajasti Tukesia, markkinavalvontaa ja talousveden kanssa kosketuksissa olevia tuotteita ja materiaaleja koskevaan kansalliseen ja EU:n lainsäädäntöön. Lisäksi selvitetään uuden lainsäädännön vaikutuksia valvottavaan tuotekenttään ja näiden muutosten aikataulua, vaikuttavan ja oikea-aikaisen markkinavalvontatyön mahdollistamiseksi.

Opinnäytetyössä syvennyttään Tukesin tehtäviin vain tuotteiden markkinavalvonnan näkökulmasta. Muuhun Tukesin toimintaan liittyvät asiat jäävät opinnäytetyön ulkopuolelle. Kansalliseen ja EU:n lainsäädäntöön syvennyttään ainoastaan talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontatyön näkökulmasta.

1.3 Työn toteutus

Opinnäytetyö on tehty kehittämistehtävänä, jossa kerätyn tiedon perusteella on kehitetty Tukesin uuden ylitarkastajan viran toimenkuvan tehtäviä ja suunniteltu siihen liittyvän markkinavalvontatyön käynnistämistä. Tietoa on kerätty Suomen lainsäädännöstä, hallituksen esityksistä, lakien perustelumuiioista, EU:n lainsäädännöstä ja säädösten valmisteluaineistoista, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintajärjestelmästä, luentomateriaaleista, kokousmuistioista ja sähköposteista. Lisäksi tietoa on kerätty laajasti eri ministeriöiden, virastojen ja muiden toimijoiden verkkosivuilta, kuten esimerkiksi Euroopan komissio, Euroopan kemikaalivirasto, sertifiointilaitokset, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö.

1.4 Toimeksiantajan esittely

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Tukesin yksi päätehtävä lupa- ja valvontaviranomaisena on valvoa ja edistää tuotteisiin liittyvää teknistä turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta (Laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta 2010 2§).

Vuonna 1995 Teknillinen tarkastuskeskus ja sähkötarkastuskeskus yhdistettiin, jolloin syntyi Turvatekniikan keskus eli Tukes. Vuonna 2010 Turvatekniikan keskus sai uusia tehtäviä, kun kuluttajaturvallisuuden valvontatehtävät siirtyivät sille Kuluttajavirastosta. Myös kemikaalien tuotevalvontatehtävät siirtyivät Tukeisiin vuonna 2011, jonka jälkeen viraston nimi vaihtui nykymuotoonsa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja tuttu lyhenne Tukes jäi käyttöön. Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön muutosten myötä Tukesille on tullut tämän jälkeen monia uusia tehtäviä

- kaivoslain (621/2011) mukainen kaivosviranomaisen vuonna 2011
- kemikaalien markkina- ja tuotevalvonta vuonna 2013
- Suomen kansallinen akkreditointielin FINAS osaksi Tukesia vuonna 2015
- kuluttajapalvelujen turvallisuusvalvonta vuonna 2016
- markkina- ja tuotevalvonnan yhteispiste, Fipoint vuonna 2021
- talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina- ja tuotevalvontaviranomaisen vuonna 2023. (Tukesin historia n.d.).

1.4.1 Strategia

Tukesin strategia antaa suuntaviivat kaikelle Tukesin toiminnalle. Viimeisin strategia esiteltiin 14.6.2022 ja se on tehty vuosille 2023–2027. Strategian mukainen Tukesin visio on ”tiedolla turvallisuutta – vastuullisemmat yritykset ja kuluttajat”. (Tukesin strategia 2023–2027. n.d.). Kuvassa 1 on esitetty vision lisäksi strategian mukaiset toiminta-ajatus, arvot ja strategian painopisteet. Tiedon hyödyntäminen ja tiedolla vaikuttaminen ovat strategian keskeiset aiheet.

KUVA 1. Tukesin strategian visio, arvot, toiminta-ajatus ja strategian painopisteet (Tukesin strategia 2023–2027. n.d.).

1.4.2 Valvonta

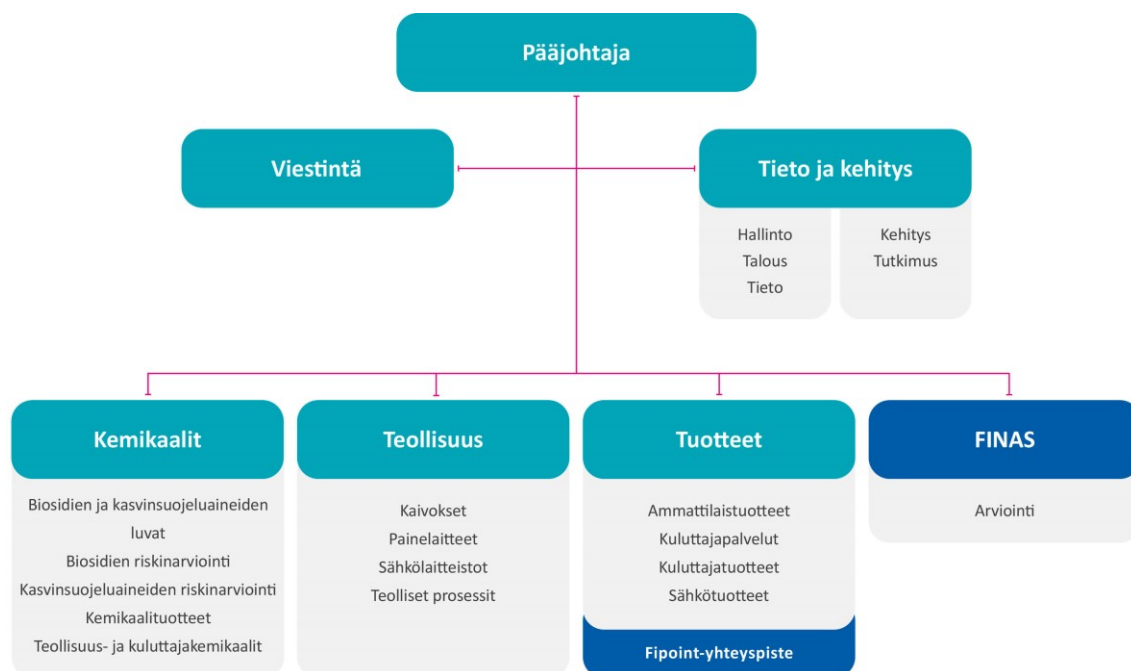
Tukesin laaja valvontakenttä ulottuu lasten leluista aina räjähteisiin ja suuronnettomuusvaarallisiin teollisuuslaitoksiin asti (kuva 2). Tukesin tehtävänä on valvoa omien toimialojensa tuotteita, palveluita ja tuotantojärjestelmiä sekä toimeenpanna niihin liittyvää lainsäädäntöä. Kaiken Tukesin toiminnan perimmäisenä tarkoituksena on suojella ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä turvallisuusriskeiltä (Tämä on Tukes n.d.).

Tuotteet	→	<ul style="list-style-type: none"> Biosidit Ilotulitteet ja räjähteet Jalometallituotteet Kaasulaitteet Kasvinsuojeluaineet Kemikaali- ja VAK-säiliöt 	<ul style="list-style-type: none"> Kemikaalituotteet Kosmetiikka Kuluttajatuotteet Mittauslaitteet Painelaitteet Pelastustoimen laitteet 	<ul style="list-style-type: none"> Rakennustuotteet Sähkö- ja elektroniikkalaitteet Teollisuus- ja kuluttajakemikaalit
Palvelut	→	<ul style="list-style-type: none"> Tarkastus-, testaus- ja muut vaatimuksenmukaisuuden arviointipalvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Asennus- ja huoltopalvelut Kuluttajapalvelut 	
Laitteistot	→	<ul style="list-style-type: none"> Sähkölaitteistot Kaasu-, öljy- ja kylmälaitteistot 	<ul style="list-style-type: none"> Paineelliset järjestelmät 	
Laitokset ja kaivokset	→	<ul style="list-style-type: none"> Kemikaalikohteet Räjähdetehtaat ja -varastot Kaivokset 	<ul style="list-style-type: none"> Malminetsintä Kullanhuuhdonta 	
Akkreditointi	→	<ul style="list-style-type: none"> Laboratoriot Sertifiointielimet Tarkastuslaitokset 	<ul style="list-style-type: none"> Vertailumittausten järjestäjät Todentajat 	

KUVA 2. Tukesin valvontakentän laajuus (Me olemme Tukes 2020, 8).

1.4.3 Organisaatio

Tukesin organisaatio koostuu kuudesta eri yksiköstä (kuva 3), vakituista henkilöitä vuonna 2023 on noin 270 ja sen kolme toimipistettä sijoittuvat Helsinkiin, Tampereelle ja Rovaniemelle. Tukesin hallinnollinen ohjaus on työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) vastuulla, mutta tämän lisäksi Tukesia ohjaa kuusi muuta ministeriötä kukin omalla toimialallaan. Muut Tukesia ohjaavat ministeriöt ovat ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö ja sisäministeriö. (Organisaatio n.d.).

KUVA 3. Tukesin organisaatiokaavio (Organisaatio n.d.).

1.4.4 Tuoteyksikkö

Tukesin tuoteyksikköön kuuluu neljä eri ryhmää: ammattilaistuotteet, kuluttajapalvelut, kuluttajatuotteet ja sähkötuotteet sekä näiden lisäksi Fipoint-yhteyspiste. Talusveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden markkinavalvontaan perustettu uusi virka sijoitettiin ammattilaistuotteet -ryhmään, johon rakennustuotteiden markkinavalvonta jo ennestään kuului. Muita ammattilaistuotteet -ryhmän valvomia tuotealueita ovat räjähteet ja ilitulitteet, pelastustoimen laitteet sekä vaarallisten aineiden kuljetuspakkaukset ja säiliöt. (Organisaatio n.d.).

2 MARKKINAVALVONTA

2.1 Yleistä markkinavalvonnasta

Viranomaisten markkinavalvontatyön tavoitteena on varmistaa markkinoilla olevien tuotteiden täyttävän niille asetetut vaatimukset ja ettei vaarallisia tai turvallisuudeltaan puutteellisia tuotteita ole EU:n sisämarkkinoilla. Markkinavalvonta on jälkikäteistä valvontaa, joka perustuu riskinarviointiin ja kohdistuu jo markkinoilla oleviin tuotteisiin. Tuotteiden vaatimustenmukaisuuden ensisijainen vastuu on valmistajilla, maahantuojilla, myyjillä ja palveluntarjoajilla. Markkinavalvonta keskittyy paitsi turvallisuusvaatimuksiin myös muihin ominaisuuksiin, kuten esimerkiksi ympäristönsuojeluun liittyvien vaatimusten valvontaan. (Markkinavalvonta n.d.).

Tuotteiden vaatimustenmukaisuuden lisäksi markkinavalvonnan tavoitteena on taata edellytykset talouden toimijoiden terveelle kilpailulle ja tasavertaiselle toimintaympäristölle. Markkinavalvonnan suunnittelun ja toteuttamisen yleiset suuntaviivat tulevat Suomen kansallisesta markkinavalvontastrategiasta. (Fipoint 2022, 4). EU:n markkinavalvonta-asetus velvoittaa kaikkia jäsenvaltioita laatimaan kansallisen markkinavalvontastrategian viimeistään 16.7.2022 ja päivittämään sitä vähintään neljän vuoden välein (Asetus 2019/1020/EU 13 artikla). Suomen ensimmäinen kansallinen markkinavalvontastrategia vuosille 2022–2025 julkaistiin 15.7.2022. Strategia koskee kahtatoista Suomen markkinavalvontaviranomaista, jotka valvovat hyvin laajasti markkinoilla olevia tuotteita. Valvottavia tuoteryhmiä on paljon ja viranomaisia ohjaa kahdeksan eri ministeriötä (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Suomen markkinavalvontaviranomaiset, valvottavat tuoteryhmät ja ohjaavat ministeriöt (Fipoint 2022, 22, muokattu).

Markkinavalvontaviranomainen	Valvottavat tuoteryhmät	Ohjaava ministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	Laivavarusteet, huviveneet, rengasmerkinnät, ajoneuvot ja erilliset tekniset yksiköt, miehittämättömät ilma-alukset, liikkuvien työkoneiden pakokaasupäästöt sekä radiolaitteet.	Liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea	Lääkinnälliset laitteet, in vitro -diagnostiikkaan tarkoitetut lääkinälliset laitteet	Sosiaali- ja terveysministeriö

Markkina- valvonta- viranomainen	Valvottavat tuoteryhmät	Ohjaava ministeriö
Ruokavirasto	Lannoitevalmisteet	Maa- ja metsätalousministeriö
Työsuojeluviranomaiset: Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)	Työssä käytettäväksi tarkoitetut henkilösuojaimet, koneet ja köysiratalaitteistot (STM ja aluehallintovirastot)	Sosiaali- ja terveysministeriö
Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet	Työssä käytettäväksi tarkoitetut kemikaalit ja ulkona käytettävien, työssä käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden melupäästöt (aluehallintovirastot)	
Suomen ympäristökeskus (SYKE)	Fluoratut kasvihuonekaasut ja otsonikerrosta heikentävät aineet sekä näitä sisältävät laitteet, liikennepolttoaineet, EU:n ympäristömerkki	Ympäristöministeriö
Säteilyturvakeskus (STUK)	Tuotteet, joissa on ominaisuuksia liittyen säteilyyn: sähkömagneettiset kentät, infrapunasäteily, näkyvä valo, ultraviolettisäteily, laser, ultraääni tai radioaktiivisuus.	Sosiaali- ja terveysministeriö
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	Akut ja paristot, aerosolit, jalometallituotteet, biosidit, kemikaalit, rakennustuotteet, kulutustavarat, kosmeettiset valmisteet, pesuaineet, ekosuunnittelu ja energiamerkinnät, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, hissit, siviilikäyttöön tarkoitetut räjähteet, kaasulaitteet, kuluttajakäyttöön tarkoitetut koneet, ulkona käytettävien kuluttajakäyttöön tarkoitettujen laitteiden melupäästöt, mittauslaitteet, öljysäiliöt, pakatut tuotteet, pakkaukset ja pakkausjätteet, kuluttajakäyttöön tarkoitetut henkilösuojaimet, painelaitteet, painesäiliöt, elintarvikkeita jäljittelevät tuotteet, pyrotekniset tuotteet, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitetut laitteet, pelastustoimen laitteet ja -välineet, kertakäyttöiset muovituotteet, tekstiili- ja jalkinemerkinnet, lelut, vaarallisten aineiden ja haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kuljetussäiliöt ja -pakkaukset	Työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sisäministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö
Tulli	Kemikaalit, kosmeettiset valmisteet, biosidit, kuluttajakäyttöön tarkoitetut tavarat (mm. lelut ja lastenhoitotarvikkeet)	Valtiovarainministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)	Tupakkatuotteet ja vastaavat tuotteet	Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö	Ulkona käytettävien laitteiden melupäästöt	Ympäristöministeriö

2.2 Tukes markkina- valvontaviranomaisena

Tukesin markkina-
valvontaan kuuluu tuotteiden ja kemikaalien turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden valvonta. Valvonta kohdistuu tuotteisiin ja kemikaaleihin.

hin, jotka ovat jo myynnissä Suomen markkinoilla, eikä Tukes tee niille ennakkotarkastuksia tai myönnä hyväksyntää. Poikkeuksena tästä ovat ainoastaan biosidit ja kasvinsuojeluaineet, joilla on oma ennakkohyväksyntämenettely. (Valvontakeinot n.d.).

2.2.1 Valvonnan yleinen säädöspohja

Kaiken viranomaisvalvonnan taustalla on Suomen perustuslaki. ”Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia” (Suomen perustuslaki 1999, 2§ 3 mom.).

Keskeisimmin Tukesissa tehtävää valvontaa säätelevät Suomen perustuslain lisäksi: yleiset hallinto-oikeudelliset periaatteet, hallintolaki, julkisuuslainsäädäntö ja kielilaki. Lisäksi Tukesin tehtävistä säädetään Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta annetussa laissa ja valtioneuvoston asetuksessa. Tämän lisäksi sovelletaan käsiteltävän asian mukaan määräytyvää lainsäädäntöä. Kaikki Tukesin valvontaa koskevat yleislait on listattu taulukossa 2.

TAULUKKO 2. Tukesin valvontaa koskevat yleislait.

Lain nimi	Lain numero
Suomen perustuslaki	731/1999
hallintolaki	434/2003
uhkasakkolaki	1113/1990
laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta	13/2003
tietosuojalaki	1050/2018
laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki)	621/1999
kielilaki	423/2003
yhdenvertaisuuslaki	1325/2014
laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta	906/2019
laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (ilmoittajansuojelulaki)	1171/2022
laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (markkinavalvontalaki)	1137/2016

Lain nimi	Lain numero
kuluttajaturvallisuuslaki	920/2011
markkinavalvonta-asetus	(EU) 2019/1020
virallista valvontaa koskeva asetus	(EU) 2017/625
yleinen tietosuojia-asetus	(EU) 2016/679
vastavuoroista tunnustamista koskeva asetus	(EU) 2019/515

Markkinavalvontatyön kannalta keskeisimmät lait ovat EU:n markkinavalvonta-asetus ja kansallinen markkinavalvontalaki. Markkinavalvonta-asetuksessa säädetään muun muassa kaikkien jäsenvaltioiden markkinavalvonnan ja ulkorajavalvonnan yleisestä yhdenmukaisesta toiminnasta sekä markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksien vähimmäistasosta (Asetus 2019/1020/EU). Asetukset ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta, mutta joskus niiden tueksi tarvitaan myös kansallisia täydentäviä säännöksiä. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta eli markkinavalvontalaki on yleislaki, jonka tavoitteita ovat markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano ja markkinavalvontasääntelyn yhdenmukaistaminen kansallisella tasolla. Laissa säädetään muun muassa valvonnan järjestämisestä ja toimenpiteistä. Markkinavalvontalakia sovelletaan sen 1 § 1 momentissa listattujen lakien soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, ellei tuotetta koskevissa erityislaeissa säädetä toisin. Erityislakeja sovelletaan täydentävästi markkinavalvontalain rinnalla.

Lisäksi kaikkia Tukesin tehtäviä määrää työjärjestys. Työjärjestys perustuu lakiin Turvallisuus ja kemikaalivirastosta, jossa säädetään, että Tukesille tulee laatia työjärjestys (Laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta 2010 4§). Tukesin työjärjestyksessä määrätään kaikkia yksiköitä koskevista tehtävistä 5§ ja tuoteyksikön erityisistä tehtävistä 8§ (liite 1). Kaikilla Tukesin yksiköillä on lisäksi omat Tukesin työjärjestyksestä täydentävät työjärjestyksensä, joissa määrätään tarkemmin yksikön eri ryhmien tehtävistä ja ratkaisuvallasta.

2.2.2 Tuotteiden markkinavalvontaprosessi

Tukes tekee markkinavalvontaa riskiperusteisesti kuhunkin valvontatapaukseen parhaiten soveltuvien toimien avulla. Tässä yhteydessä riskiperusteisuus tarkoittaa, että valvonta pyritään kohdistamaan sellaisiin tuotteisiin, joiden turvallisuusriskit tai puutteet vaatimustenmukaisuudessa ovat suurimmat (Valvontakeinot n.d.). Tuotteiden markkinavalvontaprosessi noudattaa kansallisessa markkinavalvontastrategiassa kuvattuja prosessin päävaiheita (kuva 4). Päävaiheita on neljä ja niistä jokainen on perusteellisen ja vaikuttavan markkinavalvontatyön kannalta tärkeä. Liitteenä 2 olevassa Tukesin sisäisessä tuotteiden markkinavalvontaprosessin kaaviossa on eri välivaiheet avattu yksityiskohtaisemmin.

KUVA 4. Markkinavalvontaprosessin päävaiheet (Fipoint 2022, 24).

Prosessin ensimmäisen vaiheen käynnistää se, että valvottava tuote valitaan markkinoilta. Tämä valinta tehdään proaktiivisen tai reaktiivisen markkinavalvonnan pohjalta. Proaktiivinen valvonta on aina ennalta suunniteltua valvontaa, johon valvottavat tuotteet tai tuoteryhmät on valittu riskiperusteisesti. Reaktiivisessa valvonnassa heräte tulee aina ulkopuolelta ja se voi olla esimerkiksi toisen viranomaisen, kuluttajan tai talouden toimijan tekemä ilmoitus vaatimustenvastaisesta tuotteesta. Ilmoitus voi tulla myös toisen EU jäsenvaltion markkinavalvontaviranomaisen tekemänä esimerkiksi Safety Gate- ja ICSMS-tietojenvaihtojärjestelmien kautta. Myös reaktiivisen herätteen jälkeen päätös valvonnan käynnistämiseen tulee perustua riskiperusteisuuteen. (Tuotteiden markkinavalvontaprosessi 2021).

Toisessa vaiheessa hankitaan kaikki tarvittava dokumentaatio tuotteesta, tarkastetaan asiakirjojen ja tuotteen merkintöjen vaatimustenmukaisuus ja tarvittaessa pyydetään lisäselvityksiä talouden toimijalta. Tämän jälkeen tehdään päätös tuot-

teen mahdollisesta testaamisesta. Jos tuote päätetään testata, testattavat näytteet hankitaan suoraan markkinoilta ja testauspalvelu hankitaan kyseisille testistandardeille akkreditoidusta testauslaitoksesta. Hankinnoissa noudatetaan hankintalaki (1397/2016) ja Tukesin sisäistä hankintaohjetta. Selvitysten ja testien jälkeen tuotteen vaatimustenmukaisuutta tarkastellaan riskinarviointiin perustuen ja arvioidaan, tarvitaanko mahdollisesti korjaavia toimia. Tapaukseen parhaiten sopivat korjaavat toimet arvioidaan aina vaatimustenvastaisuuden vakavuuden mukaan.

Jos tuote on vaatimustenvastainen, kolmannessa vaiheessa asianomaiselle talouden toimijalle lähetetään hallintolain (434/2003) mukainen kuuleminen. Kuulemisessa kerrotaan havaituista puutteista, annetaan talouden toimijalle mahdollisuus ilmaista oma kantansa asiassa, kehoitetaan ryhtymään asianmukaisiin ja oikeasuhteisiin korjaaviin toimiin sekä esitetään mahdolliset Tukesin harkitsevat markkinavalvontatoimenpiteet. Kun kyseessä on lievä vaatimustenmukaisuus (ei aiheuta riskiä) tai matala riski niin kuulemisen sijaan asia voidaan ratkaista huomautuksella tai neuvonnalla. Mikäli vapaaehtoisia korjaavia toimenpiteitä ei suoriteta tai ne eivät ole riittäviä tuotteen aiheuttaman riskin poistamiseksi niin tapauksesta tehdään hallintopäätös. ”Hallinnollisilla päätöksillä markkinavalvontaviranomaiset voivat esimerkiksi kieltää vaatimustenvastaisen tuotteen tai tuoterän myynnin, velvoittaa talouden toimijaa poistamaan riskin aiheuttavan tuotteen markkinoilta tai suorittamaan tuotteen palautusmenettely eli keräämään tuotteet takaisin kuluttajilta ja muilta loppukäyttäjiltä” (Fipoint 2022, 26). Näiden lisäksi talouden toimija voidaan määrätä ryhtymään myös muihin tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin tuotteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. (Tuotteiden markkinavalvontaprosessi 2021).

Neljännessä vaiheessa varmennetaan, että kaikki vapaaehtoiset ja pakolliset korjaavat toimet on suoritettu. Jos talouden toimija ei toteuta vaadittuja toimia niin myös uhkasakkomenettely on mahdollinen. Lisäksi Tukes tiedottaa tarpeen mukaan kuluttajia ja muita mahdollisia loppukäyttäjiä vaatimustenvastaisesta tuotteesta. Markkinavalvontalaki (laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 2016 22§) antaa myös mahdollisuuden velvoittaa talouden toimija tiedottamaan asi-

asta ja toimittamaan loppukäyttäjille tarpeelliset tiedot ja ohjeet. Asiasta tiedotetaan muiden EU jäsenmaiden viranomaisia Safety Gate- ja ICSMS-tietojenvaihtojärjestelmien kautta sekä kansallisesti vaarallisetuotteet.fi -sivustolla.

Markkinavalvonnan painopiste on proaktiivisessa valvonnassa. Laajat proaktiiviset valvontahankkeet ja niistä tiedottaminen edistävät myös toiminnanharjoittajien tietoisuutta tuotteisiin kohdistuvista vaatimuksista, mikä osaltaan vähentää reaktiivisten tapausten määrää.

2.2.3 Kansainvälinen yhteistyö

EU:n markkinavalvonta-asetuksen ((EU) 2019/1020 artikla 30) mukaan markkinavalvontaviranomaisten on osallistuttava aktiivisesti hallinnollisten tuotesektorikohtaisten yhteistyöryhmien (AdCo) toimintaan. Nämä yhteistyöryhmät ovat tärkeä foorumi vuoropuhelulle lainsäädännön soveltamisesta ja ne auttavat yhteisten käytäntöjen muodostamisessa EU:n sisämarkkinoille. Ryhmä valitsee itselleen puheenjohtajan jäsenmaiden edustajien joukosta ja puheenjohtaja koordinoi ryhmän toimintaa sekä johtaa puhetta kokouksissa. Ryhmät kokoontuvat tuotesektorista riippuen noin kaksi kertaa vuodessa. AdCo-ryhmillä on useita eri alatyöryhmiä (WG), joissa niihin eri maista nimetyt jäsenet perehtyvät tarkemmin johonkin esiin nousseeseen ongelmaan, kehittävät yhteisiä työkaluja markkinavalvontatyön sujuvoittamiseksi tai suorittavat yhteisvalvontahankkeita. (Fipoint 2022, 31).

EU-tason yhteisvalvontahankkeissa usean maan markkinavalvontaviranomaiset valitsevat saman tuoteryhmän tuotteita tuotetestaukseen tai dokumenttivalvontaan ja jakavat tulokset. Yhteishankkeiden etuna on, että niissä saadaan valvottua yhdellä kertaa kyseistä tuoteryhmää paljon laajemmin, kuin jonkun yksittäisen maan markkinavalvonnan resurssit mahdollistaisivat.

2.3 Rakennustuotteiden markkinavalvonta

Tukes toimii rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomaisena. Toimivalta valvontaan tulee maankäyttö- ja rakennuslaista, jonka mukaan Tukes toimii seuraavien rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomaisena

- rakennustuoteasetuksen (EU) N:o 305/2011) mukaan CE-merkityt rakennustuotteet
- tuotehyväksyntälain (954/2012) soveltamisalaan kuuluvat rakennustuotteet
- muut rakennuskohteeseen pysyviksi osiksi liitettävät rakennustuotteet silloin, ”kun rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen tai jos tuote aiheuttaa vakavan vaaran ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle” (maankäyttö – ja rakennuslaki 1999, 181§).

Rakennustuotteeksi katsotaan tuote tai tuotejärjestelmä, joka asennetaan pysyväksi osaksi rakennuskohdetta ja jolla on vaikutuksia rakennuskohteen olennaisiin teknisiin vaatimuksiin (Rakennustuotteet n.d.). Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tällaisia vaatimuksia ovat

- ”rakenteiden lujuus ja vakaus (117 a §)
- paloturvallisuus (117 b §)
- terveellisyys (117 c §)
- käyttöturvallisuus (117 d §)
- esteettömyys (117 e §)
- meluntorjunta ja ääniolosuhteet (117 f §)
- energiatehokkuus (117 g §)” (maankäyttö- ja rakennuslaki 1999 117§)

Rakennustuotteiden markkinavalvontaa tekee Tukesissa rakennustuotteet -tiimi, joka kuuluu tuoteyksikön ammattilaistuetit -ryhmää. Rakennustuotteiden markkinavalvonnassa ohjaavana ministeriönä toimii ympäristöministeriö. Tukes ei valvo rakentamista eikä rakennustuotteiden käyttöä vaan niiden valvonta kuuluu rakennusvalvontaviranomaisille.

Rakennustuotteiden markkinavalvontaa koskevat seuraavat erityislait ja säädökset

- maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999
- laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä 954/2012

- rakennustuoteasetus (EU) 305/2011
- ympäristöministeriön asetukset tuotteita koskevista olennaisista teknisistä vaatimuksista

2.3.1 CE-merkittävät rakennustuotteet

Suurin osa Suomen markkinoilla myytävistä rakennustuotteista kuuluu EU:n rakennustuoteasetuksen piiriin ja ne tulee CE-merkintä.

CE-merkintä on vaatimustenmukaisuusmerkintä, jolla valmistaja vakuuttaa, että tuote on EU-lainsäädännön mukainen. CE-merkinnällä valmistaja ilmoittaa tuotteen ominaisuudet yhdenmukaisella eurooppalaisella tavalla ja näin tuote saa olla markkinoilla kaikissa EU:n talousalueen maissa. Kaikkia rakennustuotteita ei voida CE-merkitä, osalle tuotteista merkintä on pakollinen ja osalle vapaaehtoinen. (CE-merkittävät rakennustuotteet n.d.).

Jos tuotteelle on Euroopan unionin virallisessa lehdessä (OJEU) julkaistu yhdenmukaistettu tuotestandardi (hEN) niin CE-merkintä on tuotteelle pakollinen. Vapaaehtoinen CE-merkintä perustuu eurooppalaiseen tekniseen arviointiin (ETA). Valmistaja voi hakea ETA:a omalle tuotteelleen, jos kyseiselle tuotteelle ei ole vielä julkaistu yhdenmukaistettu tuotestandardia (hEN). ETA:n myöntämisen jälkeen valmistajan on CE-merkittävä tuotteensa. Vain tuotteet, joilla on hEN tai ETA voidaan CE-merkitä. (Rakennustuotteiden CE-merkintä vaihe vaiheelta n.d. 5).

2.3.2 Muut rakennustuotteet

Kaikkia rakennustuotteita ei voida CE-merkitä ja tällaisille tuotteille vaatimukset tulevat maankäyttö- ja rakennuslaista ja sen nojalla säädetyistä asetuksista. Osalle tuotteista on myös ympäristöministeriön asetuksilla annettu olennaisia teknisiä vaatimuksia, joiden täyttyminen pitää pystyä osoittamaan. Kansallisten vaa-

timusten täyttyminen voidaan osoittaa käyttämällä kansallisia hyväksyntämenettelyjä, rakennuspaikkakohtaista varmentamista tai muulla Euroopassa yleisesti hyväksytyllä menetelmällä.

Kansallisia vapaaehtoisia hyväksyntämenettelyjä ovat tyyppihyväksyntä, varmennustodistus ja valmistuksen laadunvalvonta. Tyyppihyväksyntää voidaan hakea vain sellaiselle tuotteelle, jolle on olemassa ympäristöministeriön laatima tyyppihyväksyntäasetus. (Rakennustuotteiden tyyppihyväksyntä n.d.).

Jos tuotteelle ei ole haettu kansallista hyväksyntää tai jos tuotteen kelpoisuutta ei ole muulla tavoin ilmoitettu, voi rakennusvalvontaviranomainen edellyttää tuotteelle rakennuspaikkakohtaista varmentamista. Tällöin tuotteen kelpoisuus arvioidaan juuri kyseiseen rakennushankkeeseen. (Rakennustuotteiden kansalliset hyväksyntämenettelyt n.d.).

Näiden hyväksyntämenettelyjen lisäksi on olemassa myös EU:n asetus vasta-uuoroisesta tunnustamisesta (EU) 2019/515. Asetuksen pääperiaate on, että jos tuote on laillisesti kaupan jossain jäsenvaltiossa, niin se saa olla kaupan myös muissa jäsenvaltioissa. Rakennustuotteiden tuotehyväksynnän kannalta tämä tarkoittaa sitä, että jos tuote on hyväksytty rakentamiseen jossain toisessa EU:n jäsenmaassa, sitä voidaan myydä samaan käyttötarkoitukseen myös Suomessa. Tämä ei kuitenkaan aina tarkoita sitä, että tuotetta voisi käyttää Suomessa rakentamiseen. Markkina- ja valvontaviranomainen voi vain perustellusta syystä estää tällaisen tuotteen saattamisen markkinoille. (Asetus 2019/515/EU).

3 TALOUSVEDEN KANSSA KOSKETUKSISSA OLEVIENTUOTTEIDEN MARKKINAVALVONTA

3.1 Markkina- ja vesilaitteistovalvonta ennen uutta juomavesidirektiiviä

Ennen uutta juomavesidirektiiviä talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden markkina- ja vesilaitteistovalvontaa on hoidettu Tukesissa rakennustuotteet -tiimissä osana muiden rakennustuotteiden markkina- ja vesilaitteistovalvontaa. Markkina- ja vesilaitteistovalvonta on kohdistunut näihin tuotteisiin vain niiltä osin, kuin niiden suunniteltu käyttötarkoitus on ollut rakennusten vesilaitteisto. Talousvettä toimittavien laitosten vedentuotto- ja jakeluketjussa käytettävien tuotteiden markkina- ja vesilaitteistovalvonta ei ole kuulunut Tukesin toimivaltaan.

Rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitetuilla tuotteilla ei ole yhdenmukaistettuja tuotestandardeja (hEN), eikä niille ole haettu vapaaehtoista eurooppalaista teknistä arviointia (ETA), joten ne eivät kuulu rakennustuoteasetuksen piiriin eikä niitä voi CE-merkitä. Näihin tuotteisiin on siis kohdistunut vain kansallisia vaatimuksia maankäyttö- ja rakennuslaista, ja sen nojalla säädetyistä asetuksista.

Osalle rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitetuista tuotteista on ympäristöministeriön asetuksilla annettu olennaisia teknisiä vaatimuksia (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Ympäristöministeriön asetukset rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitettujen tuotteiden olennaisista teknisistä vaatimuksista ja asetusten tekniset vaatimukset.

Tuoteryhmä	Asetuksen numero	Asetuksen tekniset vaatimukset
Joustavat kytkentäputket	475/2018	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, haju, maku, ulkonäön muutos, haitallisten mikrobin kasvu, liuenneiden orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), pitkäaikaisuus, metalliosien korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto), liitinosat, pintojen ominaisuudet, merkintä.
PEX-putket	476/2018	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, haju, maku, ulkonäön muutos, haitallisten mikrobin kasvu, liuenneiden orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus), pitkäaikaisuus, pintojen ominaisuudet, mitat, merkintä.
Kupari-putket	455/2019	Toimitustila, kemiallinen koostumus, murtolujuus- ja venymä, mitat, virheettömyys ja pintojen ominaisuudet, merkintä.
Sulkuventtiilit	477/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), rakenne ja toiminta, mitat, kestävyys, merkintä.

Tuoteryhmä	Asetuksen numero	Asetuksen tekniset vaatimukset
Messinkiset ja kupariset putkiyhteet	480/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), pintojen ominaisuudet, rakenne ja mitat, kestävyys, merkintä.
Kupariputkien mekaaniset liittimet	481/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), pintojen ominaisuudet, rakenne ja mitat, kestävyys, tiivisteet, merkintä.
Yksisuunta-venttiilit	482/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), rakenne ja pinnat, mitat, tiiveys ja kestävyys, merkintä.
Vesikalusteet	497/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto), ulkopinta ja käytettävyys, käyttöominaisuudet, elektroniset hanat, rakenne ja mitat, normivirtaama, kestävyys, äänitaso, takaisinvirtaus, merkintä.
PEX-putkien liittimet	499/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), pitkäaikaiskestävyys, pintojen ominaisuudet, korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), rakenne ja mitat, tiiveys ja kestävyys, merkintä.
Monikerrosputket ja niiden liittimet	500/2019	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, haju, maku, ulkonäön muutos, haitallisten mikrobin kasvu, liuenneiden orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), pitkäaikaiskestävyys, pintojen ominaisuudet, korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), rakenne ja mitat, delaminoituminen, tiivisteet, tiiveys ja kestävyys, merkintä.
PE-putket	1044/2020	Materiaalin koostumus ja ominaisuudet, pintojen ominaisuudet, mitat, kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, haju, maku, ulkonäön muutos, haitallisten mikrobin kasvu, liuenneiden orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus), pitkäaikaislujuus ja paineenkesto, murtovenymä, pituussuuntainen muodonpysyvyys, delaminoituminen, rakenteen yhtenäisyys, merkintä.
PE-putkien liittimet	1112/2020	Kelpoisuus talousveden johtamiseen (haitalliset aineet, haju, maku, ulkonäön muutos, haitallisten mikrobin kasvu, liuenneiden orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus, lyijypitoisuus, liuennut lyijy ja kadmium), materiaali ja korroosiokestävyys (sinkinkadonkesto ja jännityskorroosio), pintojen ominaisuudet, rakenne ja mitat, sähköhitsattava liitin, käyttöikä, tiiveys ja kestävyys, tiivisteet, merkintä.

Näille tuotteille on myös ympäristöministeriön laatimat tyyppihyväksyntäasetukset, joten vapaaehtoinen tyyppihyväksyntä on näille tuotteille mahdollinen ja myös yleisin tapa esittää tuotteen vaatimustenmukaisuus (taulukko 4). Suomessa toimii kaksi ympäristöministeriön valtuuttamaa rakennustuotteiden tyyppihyväksyntälaitosta Eurofins Expert Services Oy ja Kiwa Inspecta Sertifiointi Oy. Näiden lisäksi Ruotsissa on yksi valtuutettu laitos GlobeCERT AB, mutta se ei ole myöntänyt tyyppihyväksyntöjä rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitetuille tuotteille. (Rakennustuotteiden tyyppihyväksyntä n.d.).

TAULUKKO 4. Ympäristöministeriön asetukset rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitettujen tuotteiden tyyppihyväksynnästä ja niiden perusteella myönnettyjen voimassa olevien tyyppihyväksyntäpäätösten lukumäärät 29.10.2023. (Rakennusten tyyppihyväksyntäasetukset n.d.; Eurofins Expert Services Oy n.d.; Kiwa Inspecta Sertifiointi Oy n.d.).

Tuoteryhmä	Asetuksen numero	Rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitettujen tuotteiden voimassa olevat tyyppihyväksyntäpäätökset (29.10.2023)		
		Eurofins Expert Services	Kiwa	Kaikki yhteensä
Joustavat kytkentäputket	2/18	2	-	2
PEX-putket	1/18	10	-	10
Kupariputket	2/19	8	-	8
Sulkuventtiilit	6/19	31	-	31
Messinkiset ja kupariset putkiyhteet	3/19	2	-	2
Kupariputkien mekaaniset liittimet	1/19	10	-	10
Yksisuuntaventtiilit	8/19	2	-	2
Vesikalusteet	7/19	174	28	202
PEX-putkien liittimet	5/19	9	-	9
Monikerrosputket ja niiden liittimet	4/19	18	-	18
PE-putket	1/20	-	-	0
PE-putkien liittimet	2/20	5	-	5
HUOM. Yksi tyyppihyväksyntäpäätös voi pitää sisällään useita saman valmistajan tuotteita.				

3.2 Markkinavalvonta uuden juomavesidirektiivin jälkeen

3.2.1 Valvonnan säädöspohja

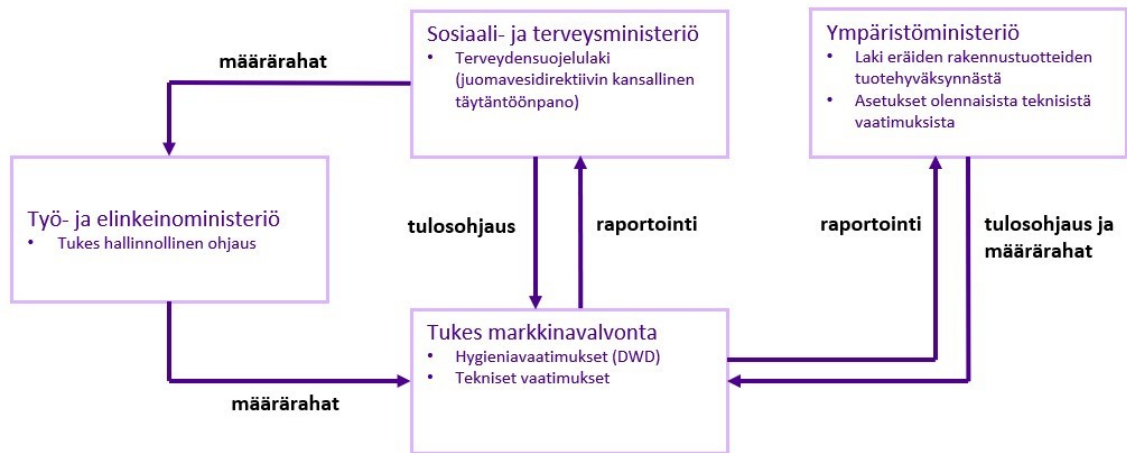
Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) muutoksessa terveydensuojelulaki lisättiin sen soveltamiskäytäntöön (§1) ja tämän seurauksena Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) vastuulle tuli talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien hygieniavaatimusten vähimmäisvaatimusten markkinavalvonta.

Jo ennen uutta juomavesidirektiiviä Tukes on valvonut rakennusten vesilaitteistoissa käytettäviä tuotteita ja tuoteryhmiä niiden teknisten vaatimusten osalta. Valvonta on perustunut maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999 §181) ja eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annettuun lakiin (954/2012).

Tukesin toimivalta talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden markkinavalvontaan tulee siis jatkossa hygieenisyyttä koskevien vaatimusten osalta markkinavalvontalaista ja teknisten vaatimusten osalta maankäyttö- ja rakennuslaista.

3.2.2 Ohjaavat ministeriöt

Rakennustuotteiden markkinavalvonnan ohjaava ministeriö on ympäristöministeriö ja myös toiminnan määrärahat tulevat sieltä. Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien osalta asia ei ole kuitenkaan näin yksiselitteinen (kuva 5). Juomavesidirektiivin kansallinen täytäntöönpano tapahtui terveydensuojelulaissa, joka kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan ja näin ollen myös ohjaus tulee sieltä. Osalle tuotteista on kuitenkin olemassa ympäristöministeriön asetuksia olennaisista teknisistä vaatimuksista, joten ympäristöministeriö ohjaa markkinavalvontaa niiden osalta. Sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö rahoittavat molemmat Tukesin markkinavalvontaa omien tuotesektoreidensa mukaisesti, mutta sosiaali- ja terveysministeriöltä saatava määräraha tulee Tukesiin työ- ja elinkeinoministeriön kautta.

KUVA 5. Kaavio ohjaavista ministeriöistä ja rahoituksesta (Mikko Tapiola 2023).

3.2.3 Valvontaa koskevat erityislait

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina-
valvontaa koskevat seuraavat erityislait ja säädökset

- juomavesidirektiivi (EU) 2020/2184
- terveydensuojelulaki (1994/763)
- laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä 954/2012
- ympäristöministeriön asetukset tuotteita koskevista olennaisista teknisistä vaatimuksista
- maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999
- asetus vastavuoroisesta tunnustamisesta (EU) 2019/515)

3.3 EU:n uusi juomavesidirektiivi (EU) 2020/2184

Ensimmäisen kerran Euroopan yhteisön alueella säädettiin juomaveden laadun ja valvonnan yleisistä vaatimuksista jo 1980, kun neuvoston direktiivi 80/778/EY tuli voimaan (Direktiivi 80/778/ETY). Suomessa tämä direktiivi pantiin täytäntöön vuonna 1994. Tämä ensimmäinen juomavesidirektiivi sai osakseen paljon kritiikkiä ja päivitystarve tuli eteen hyvinkin nopeasti jo vuonna 1993, kun Maailman terveysjärjestö WHO julkaisi juomavedelle uudet laatuohjeet. Ehdotus uusitta-

vasta direktiivistä annettiin vuonna 1995 ja vuonna 1998 tuli voimaan uusi neuvoston direktiivi 98/83/EY, jossa asetettiin vaatimuksia ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadulle. Kansallisesti se pantiin täytäntöön terveydensuojelulaissa vuonna 2000. (Hallituksen esitys 2000/18, 1.1)

Viimeisin päivitetty versio eli EU:n uusi juomavesidirektiivi (EU) 2020/2184 tuli voimaan 12. tammikuuta 2021 ja sen täydellinen nimi on: ”Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (uudelleenlaadittu)” (Direktiivi 2020/2184/EU).

Uuden juomavesidirektiivin tavoitteina on ”suojella ihmisten terveyttä ihmisten käyttöön tarkoitetun veden saastumisesta aiheutuville haitallisilta vaikutuksilta varmistamalla, että vesi on terveellistä ja puhdasta, ja parantaa ihmisten käyttöön tarkoitetun veden saatavuutta”. Juomavesidirektiivi koskee: ” kaikkien ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laatua unionissa”. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 1).

Markkinavalvontaviranomaisen kannalta tärkein muutos on, että uudella direktiivillä otetaan käyttöön kaikkialla EU:ssa sovellettavat terveysperusteiset hygieniia koskevat vähimmäisvaatimukset ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksissa oleville materiaaleille (European Commission n.d.). Direktiivin artiklassa 21 neuvosto ja parlamentti antavat komissiolle vallan antaa delegoituja säädöksiä, joilla asetetaan hygieniiaa koskevia vähimmäisvaatimuksia ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuville materiaaleille sekä tätä koskevista menettelytavoista. Materiaaleja koskevien vaatimusten tarkoituksena on edistää yhdenmukaisen tason saavuttamista kaikkien EU:n kansalaisten terveydensuojelussa sekä varmistaa, että veden kanssa kosketuksissa olevista materiaaleista ei liukene veteen vieraita aineita enempää kuin on tarpeellista niiden käyttötarkoituksen kannalta. (Direktiivi 2020/2184/EU, artiklat 21, 11).

Teollisuus on kannattanut direktiivin uudistamista, koska sen on oletettu helpottavan EU:n sisämarkkinoiden toimintaa muun muassa sen vuoksi, että teollisuuden toimijoiden ei tarvitsisi selvittää vaatimuksia ja hakea hyväksyntöjä tuotteilleen eri maiden kansallisten säädösten mukaisesti. (Ympäristöministeriö 2023, 3)

3.3.1 Kansallinen täytäntöönpano

EU:n direktiivejä ei sovelleta automaattisesti kaikissa jäsenmaissa, kuten asetuksia, vaan direktiivi velvoittaa jäsenmaat saavuttamaan direktiivissä säädetyt tavoitteet. Jäsenmaiden tulee saattaa direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöään määräajassa. Juomavesidirektiivin kohdalla määräaika oli kaksi vuotta direktiivin voimaantulosta, joka oli 12.1.2021. (EU-lainsäädännön tyypit n.d.)

Suomessa juomavesidirektiivin kansallinen täytäntöönpano tapahtui muuttamalla terveydensuojelulakia, useita siihen liittyviä lakeja sekä alempiasteisia säädöksiä (taulukko 5). Kaikki nämä lainsäädäntömuutokset tulivat voimaan 12.1.2023.

TAULUKKO 5. Juomavesidirektiivin kansallisen täytäntöönpanon edellyttämät lakimuutokset.

Lain nimi	Lain numero
laki terveydensuojelulain muuttamisesta	1258/2022
laki vesihuoltolain muuttamisesta	1259/2022
laki ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta	1260/2022
laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	1261/2022
sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta	2/2023
valtionevoston asetus vesihuollon tietojärjestelmästä ja tiedottamisesta	6/2023
valtionevoston asetus talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta ja omavalvonnasta	7/2023
valtionevoston asetus terveydensuojeluasetuksen muuttamisesta	8/2023
ympäristöministeriön asetus rakennusten vesi- ja viemäri-laitteistoista annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta	62/2023

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien vaatimusten osalta juomavesidirektiivin kansallinen täytäntöönpano tapahtuu tarkemmin terveydensuojelulain pykälässä 17 b (terveydensuojelulaki 1994, 17b§).

3.3.2 Hygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset

Markkinavalvontaviranomaisen tehtävien kannalta juomavesidirektiivin tärkeimmät asiat löytyvät artiklasta 11, jossa säädetään materiaalien hygieniaa koskevista vähimmäisvaatimuksista seuraavasti:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava 4 artiklan soveltamiseksi, että ihmisten käyttöön tarkoitetun veden vedenottoon, käsittelyyn, varastointiin tai jakeluun tarkoitetuissa uusissa laitteistoasennuksissa tai, kun on kyse korjaustöistä tai laitteistojen uusimisesta, nykyisissä laitteistoissa käytettäväksi suunnitellut materiaalit, jotka joutuvat kosketuksiin ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa, eivät

- a) suoraan tai välillisesti vaaranna ihmisten terveyden suojelua tässä direktiivissä säädetyllä tavalla;
- b) vaikuta haitallisesti veden väriin, hajuun tai makuun;
- c) lisää mikrobien kasvua;
- d) päästä veteen liukenemaan vieraita aineita suurempina määrinä kuin materiaalin käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista” (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 1).

Nämä artiklan 11 kohdan 1 päävaatimukset tulee täyttyä aina ilman poikkeuksia ja niiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi tullaan antamaan täytäntöönpanosäädöksiä materiaalien hygieniaa koskevista vähimmäisvaatimuksista (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 2).

Artiklan 11 kohdassa 7 velvoitetaan jäsenvaltiot varmistamaan, että markkinoille saatetaan vain tuotteita, jotka on hyväksytty kohdan 2 täytäntöönpanoasetusten mukaan, tuotteet täyttävät myös kohdan 1 päävaatimukset ja niissä on käytetty vain direktiivin mukaan hyväksytyjä lopullisia materiaaleja. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 7)

Markkinavalvonnan kannalta tärkeä on myös artiklan 11 kohta 9, jossa säädetään, että jäsenvaltioiden kansalliset säädökset pysyvät voimassa, kunnes täytäntöönpanosäädökset hyväksytään. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 11)

3.4 Täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset

Juomavesidirektiivin artiklan 11 mukaan komissio tulee antamaan kolme täytäntöönpanosäädöstä, joilla asetetaan hygieniää koskevia vähimmäisvaatimuksia ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuville tuotteille ja materiaaleille. Lisäksi komissio tulee antamaan kolme delegoitua säädöstä, jotka koskevat hakemusprosessia, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä ja tuotteiden merkintää. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11).

Täytäntöönpanosäädöksillä komissio antaa ehtoja EU-lainsäädännön yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi. Komissio laatii täytäntöönpanosäädökset EU-maiden edustajien valvonnassa, ja voimaantulon jälkeen ne ovat oikeudellisesti velvoittavia kaikissa jäsenmaissa. Täytäntöönpanosäädökset annetaan täytäntöönpanopäätöksinä (implementing decision). (EU-lainsäädännön tyypit n.d.)

Delegoiduilla säädöksillä komissio voi täydentää tai muuttaa EU-säädöksiä muilta kuin keskeisiltä osin. Komissio hyväksyy delegoidun säädöksen ja jos parlamentti ja neuvosto eivät vastusta, tulee säädös voimaan ja on oikeudellisesti velvoittava kaikissa jäsenmaissa. Delegoidut säädökset annetaan delegoituina asetuksina (delegated regulation). (EU-lainsäädännön tyypit n.d.)

Kuvassa 6. on esitetty juomavesidirektiivin artiklan 11 mukaisten delegoitujen säädösten ja toimeenpanosäädösten aikataulu. Kuviossa näkyvä täytäntöönpanosäädösten (IA implementing act) antamisen takarajat on säädetty direktiivissä ja delegoitujen säädösten (DA delegated act) päivämäärät ovat komission suunnitelmia.

2

KUVA 6. Juomavesidirektiivin artiklan 11 mukaan annettavat toimeenpanosäädökset ja delegoidut säädökset (Leemans 2023.).

Komissio julkaisi 19.10.2023 luonnokset kaikista täytäntöönpanosäädöksistä ja delegoiduista säädöksistä osana komission Have Your Say -palautemenettelyä. Komission on tarkoitus antaa kaikki nämä säädökset ensimmäisen vuosineljänneksen aikana 2024. Kuvioista 5. poiketen myös luettelot (positiivilistat) EU:ssa sallituista lähtöaineista, koostumuksista ja ainesosista, joita voidaan käyttää tällaisten lopullisten materiaalien ja tuotteiden valmistuksessa tullaan antamaan jo vuonna 2024.

Seuraavassa on syvennytty näihin säädösluonnoksiin ja erityisesti niiden markkinavalvontatyön kannalta oleellisiin kohtiin. On syytä huomioida, että kyseiset säädökset liitteineen ovat luonnoksia ja saattavat vielä muuttua ennen niiden antamista.

3.4.1 Täytäntöönpanosäädös 1.IA

Täytäntöönpanosäädös, jonka luonnoksen mukainen englanninkielinen nimi on

“COMMISSION IMPLEMENTING DECISION of XXX laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council as regards methodologies for testing and accepting starting substances, compositions and constituents to be included in the European positive lists” (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108735, 2023).

Juomavesidirektiivin artiklan 11 mukaan tämä säädös tulee antaa viimeistään 12.1.2024 ja siinä ”vahvistetaan testaus- ja hyväksymismenetelmät lähtöaineille, koostumuksille ja ainesosille, jotka sisällytetään EU:ssa sallittujen lähtöaineiden, koostumusten tai ainesosien luetteloihin” (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11, kohta 2, alakohta a). Luonnoksen mukaan täytäntöönpanopäätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja sitä sovelletaan 31.12.2026 alkaen (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108735, 2023).

3.4.2 Täytäntöönpanosäädös 2.IA

Täytäntöönpanosäädös, jonka luonnoksen mukainen englanninkielinen nimi on

“COMMISSION IMPLEMENTING DECISION (EU) .../... of XXX laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by establishing the European positive lists of starting substances, compositions and constituents authorised for use in the manufacture of materials or products that come into contact with water intended for human consumption” (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108744, 2023).

Juomavesidirektiivin artiklan 11 mukaan tämä säädös tulee antaa viimeistään 12.1.2025 ja siinä vahvistetaan luettelot (positiivilistat) EU:ssa sallituista lähtöaineista, koostumuksista ja ainesosista, joita voidaan käyttää tällaisten lopullisten materiaalien ja tuotteiden valmistuksessa. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11, kohta 2, alakohta b). Luonnoksen mukaan täytäntöönpanopäätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja sitä sovelletaan 31.12.2026 alkaen (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108744, 2023, artikla 4)

Artiklassa 3 säädetään siirtymäaika 13.6.2021 – 31.12.2026 välillä kansallisesti hyväksytyille lähtöaineille, koostumuksille ja ainesosille. Niitä voidaan käyttää materiaalien ja tuotteiden valmistuksessa 31.12.2030 saakka sillä edellytyksellä, että ne täyttävät lyijyn liukenemiselle asetetun raja-arvon 5 µg/l hanasta (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108744, 2023, artikla 3).

Liitteistä I-IV löytyvät positiivilistat. Nämä ensimmäiset luettelot sisältävät 295 sivua sallittuja lähtöaineita, koostumuksia ja ainesosia, joita voidaan käyttää lopullisten materiaalien ja tuotteiden valmistamiseen. Ensimmäiset listat koostuvat lähtöaineista, koostumuksista ja ainesosista, jotka ovat jäsenvaltioiden kansallisesti hyväksymiä ja komissiolle juomavesidirektiivin mukaisesti notifioituja. (Liite - Ares(2023)7108744, 2023).

3.4.3 Täytäntöönpanosäädös 4.IA

Täytäntöönpanosäädös, jonka luonnoksen mukainen englanninkielinen nimi on

“COMMISSION IMPLEMENTING DECISION (EU) .../... of XXX laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council as regards the procedures and methods for testing and accepting final materials as used in products that come into contact with water intended for human consumption” (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ref. Ares(2023)7108753, 2023).

Juomavesidirektiivin artiklan 11 mukaan tämä säädös tulee antaa viimeistään 12.1.2024 ja siinä vahvistetaan menetelmät, joilla tuotteissa käytettävät lopulliset materiaalit testataan ja hyväksytään. Ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuviin tuotteisiin voidaan käyttää ainoastaan testattuja ja hyväksytyjä lopullisia materiaaleja. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11, kohta 2, alakohta c). Säädöksen tarkoituksena on auttaa vahvistamaan hygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuville lopullisille materiaaleille ja tuotteille. (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ref. Ares(2023)7108753, 2023). Luonnoksen mukaan täytäntöönpanopäätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja sitä sovelletaan 31.12.2026 alkaen (Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ref. Ares(2023)7108753, 2023).

Liitteissä I-IV säädetään tuotteissa käytettävien lopullisten materiaalien testaus- ja hyväksyntämenetelmistä erikseen erityyppisille materiaaleille (orgaaninen, metallinen, sementtimäinen, emali ja keraaminen tai muu epäorgaaninen materiaali). Menetelmä pitää sisällään kolme päävaihetta, joiden sisältö vaihtelee materiaalityypin mukaan (taulukko 6):

1. Merkityksellisten aineiden sekä muiden muuttujien tunnistaminen
2. Testien suorittaminen
3. Hyväksymis-/hylkäysperusteiden noudattaminen.

TAULUKKO 6. Tuotteissa käytettävien lopullisten materiaalien testaus- ja hyväksyntämenetelmät. (Liite - Ares(2023)7108753. 2023, 1, 17, 20, 30).

General procedure	Material group					
	Organic		Metallic	Cementitious		Enamels, ceramic materials and other inorganic materials (including Glass)
Identification of relevant substances and relevant other parameters	Categorisation of products or components into risk groups and corresponding testing requirements		Metallic compositions of the final materials	Categorisation of products or components into risk groups and corresponding testing requirements		Categorisation of products or components into risk groups and corresponding testing requirements
	Formulation review		Composition of applied platings	Formulation review		Composition review
Performance of tests	Migration test		Testing of the composition	Migration tests	Relevant substances	Testing of the composition
	Total Organic Carbon (TOC)	Relevant substances			Unexpected substances	
		Unexpected substances			Odour and flavour	
		Modelling of migration of relevant substances			Colour and turbidity	
	Migration test	Odour and flavour	Testing of the release of relevant substances	Testing for Enhancement of Microbial Growth (EMG)	Total Organic Carbon (TOC)	
		Colour and turbidity				
Testing for Enhancement of Microbial Growth (EMG)						
Testing residual content of substances						
Compliance with pass/fail criteria	Formulation		Compliance with the European positive list of metallic compositions in Annex II of Commission Implementing Decision (EU XXXXX)	Formulation		Composition
	Relevant substances, unexpected substances, TOC			Relevant substances, unexpected substances		
	Odour, flavour, colour and turbidity					
	Enhancement of Microbial Growth (EMG)		Pass/fail criteria for relevant substances	Odour, flavour, colour and turbidity		Relevant substances
	Pass/fail criteria for residual content of substances (QM and QMA)			Enhancement of Microbial Growth (EMG)		
	Dw Purity pass/fail criteria for pigments, colorants and fillers					

Testaus- ja hyväksyntämenetelmä on laaja ja pitää sisällään monta vaihetta, joilla arvioidaan hygieenisten vähimmäisvaatimusten täyttymistä. Osa vaatimuksista kuten esimerkiksi TOC, haju, maku ovat tuttuja jo Suomen kansallisista vaatimuksista (taulukko 3). Täysin uutta on riskiperusteinen ajattelutapa, jossa tuotteet luokitellaan tuoteryhmän perusteella riskiryhmiin, jonka perusteella määräytyy kunkin tuotteen testi- ja hyväksyntämenettely.

3.4.4 Delegoitu säädös 3.DA

Delegoitu säädös, jonka luonnoksen mukainen englanninkielinen nimi on

”COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... of XXX supplementing Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by laying down the procedure regarding inclusion in or removal from the European positive lists of starting substances, compositions and constituents” (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004776, 2023).

Komission suunnitelman mukaan tämä säädös annetaan 12.1.2024 ja siinä vahvistetaan menettely, jolla voidaan muuttaa EU:ssa sallittujen aineiden luetteloa. Tämä delegoitu säädös on osa juomavesidirektiivin laadinnassa käyttöön otettavaa EU:n vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä ihmisten käyttöön tarkoitettun veden kanssa kosketuksiin joutuville tuotteille. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 5). Luonnoksen mukaan delegoitu asetusta tulee voimaan kahdentenäksentoisenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja sitä sovelletaan 31.12.2026 alkaen pois lukien artikla 2, jota sovelletaan jo 31.12.2025 alkaen (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004776, 2023, artikla 14).

Artiklan 2 mukaan hakijan tulee ilmoittaa Euroopan kemikaalivirastolle (ECHA) aikomuksestaan jättää hakemus lähtöaineen, koostumuksen tai ainesosan lisäämisestä sallittujen aineiden luetteloon 12 kuukautta ennen hakemuksen jättämistä. Artikla 2 tulee voimaan vuoden ennen muuta asetusta, jotta hakijat voivat ilmoittaa aikomuksestaan jo 31.12.2025 alkaen ja jättää hakemuksia heti asetuksen tultua voimaan 31.12.2026 alkaen. (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004776, 2023, artikla 2).

3.4.5 Delegoitu säädös 5.DA

Delegoitu säädös, jonka luonnoksen mukainen englanninkielinen nimi on

"COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... of XXX supplementing Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by laying down conformity assessment procedures for products that come into contact with water intended for human consumption and the rules for the designation of conformity assessment bodies involved in those procedures" (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7108760, 2023).

Komission suunnitelman mukaan tämä säädös annetaan 12.1.2024 ja siinä vahvistetaan ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuviin tuotteisiin sovellettava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä koskevat säännöt. Markkinoille voidaan saattaa ainoastaan sellaisia tuotteita, joiden on todettu olevan vaatimusten mukaisia. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 8). Luonnoksen mukaan delegoitu asetusta tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja sitä sovelletaan 31.12.2026 alkaen, pois lukien tuotteet joille 31.12.2026 voimassa oleva kansallinen tuotehyväksyntä, jolloin asetusta sovelletaan vasta neljä vuotta sen voimaantulon jälkeen. (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7108760, 2023).

Asetuksen mukaan tuotteille, jotka täyttävät hygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset tulee laatia EU:n vaatimustenmukaisuusvakuutus (DoC). Vaatimustenmukaisuusvakuutuksella valmistaja osoittaa, että tuote täyttää kaikki sitä koskevat vaatimukset. Tämä dokumentti tulee olla saatavilla kunkin jäsenmaan virallisella kielellä, joissa tuote on markkinoilla. Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen tulee olla asetuksen liitteen mukainen. (Liite - Ares(2023)7108760, 2023).

3.4.6 Delegoitu säädös 6.DA

Delegoitu säädös, jonka luonnoksen mukainen englanninkielinen nimi on

"COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... of XXX supplementing Directive (EU) No 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by establishing harmonised specifications for the

marking of products that come into contact with water intended for human consumption” (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004793, 2023).

Komission suunnitelman mukaan tämä säädös annetaan 12.1.2024 ja siinä vahvistetaan vaatimukset tuotteiden merkitsemistä varten. Tämä delegoitu säädös on osa juomavesidirektiivin uudelleenlaadinnassa käyttöönotettavaa EU:n vaatimustenmukaisuusjärjestelmää ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksiin joutuville tuotteille. (Direktiivi 2020/2184/EU artikla 11 kohta 11). Luonnoksen mukaan asetus tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja sitä sovelletaan 31.12.2026 alkaen (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004793, 2023).

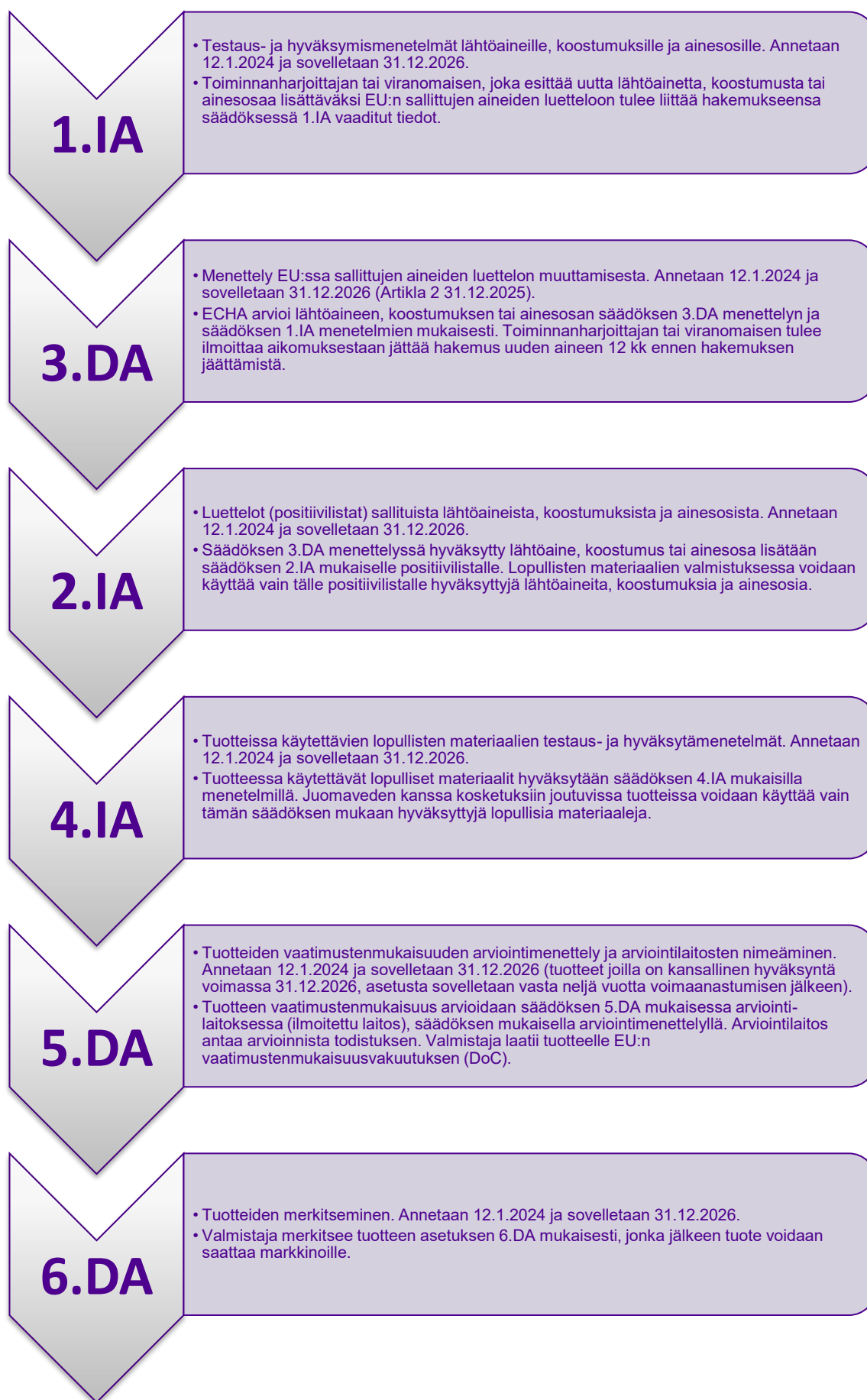
Asetuksen artiklan 1 mukaan tuotteeseen tulee kiinnittää asetuksen liitteen mukainen merkki (kuva 7). Merkin on oltava vähintään 5mm korkea ja jos vähimmäiskoon merkkiä ei pysty kiinnittämään tuotteeseen niin se tulee kiinnittää tuotteen pakkauksen ja asiakirjoihin. Asiakirjoissa ja pakkauksessa olevan merkinnän tulee sisältää myös teksti: ”SUITABLE FOR DRINKING WATER”, joka on kirjoitettu isoilla kirjaimilla, Helvetica Boltilla ja minimi kirjasinkoko on 5 mm. (Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004793, 2023)

KUVA 7. Luonnos juomavesidirektiivin mukaisesta merkinnästä. (Liite - Ares(2023)7004793, 2023, 1).

3.4.7 Säädosluonnosten mukainen hyväksyntäprosessi

Säädosluonnosten mukainen hyväksyntäprosessi lähtöaineesta tuotteeksi, joka voidaan saattaa markkinoille, on varsin moninainen. Tämän prosessin ja eri säästösten keskinäisen suhteen havainnollistamiseksi niiden pääkohdat on esitetty kuviossa 6. Hyväksyntäprosessi tulee viemään myös paljon aikaa ja valmistajien olisi hyvä varautua siihen.

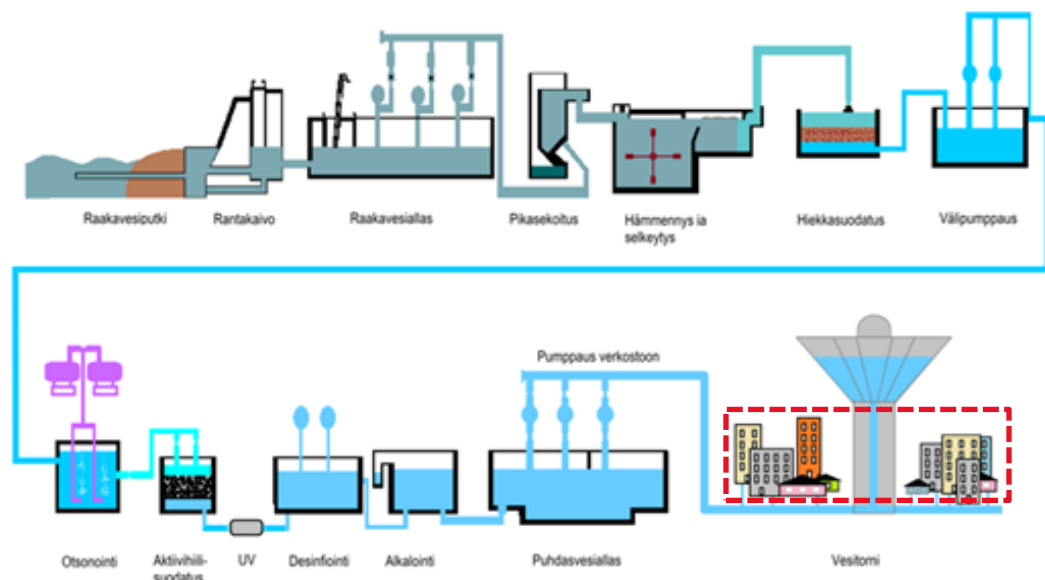
KUVIO 1. Juomavesidirektiivin täytäntöönpanosäädösten ja delegoitujen säädösten suhde toisiinsa ja hyväksyntäprosessin kulku.

3.5 Muutos valvontatehtävissä

3.5.1 Valvottavat tuoteryhmät

Uuden juomavesidirektiivin myötä muutos valvontakentän ja valvottavien tuoteryhmien osalta Tukesin valvontatehtävien laajuudessa on hyvin merkittävä. Aiemmin valvonta rajoittui rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitettuihin tuotteisiin, eli valvontakenttä piti sisällään tuotteet kiinteistön vesimittarin ja hanan välillä. Juomavesidirektiivin ja sen kansallisen täytäntöönpanon myötä valvottavaksi tulivat kaikki talousveden kanssa kosketuksissa olevat tuotteet aina vedenottamolta hanaan saakka. Tämä vesihuoltolaitosten hallinnoima infra on valtava kokonaisuus ja täysin uusia valvottavia tuoteryhmiä siellä ovat esimerkiksi veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun liittyvät tuotteet.

Muutosta on havainnollistettu kuvassa 8, jossa on esitetty pintavesilaitoksen tuotantoprosessi veden otosta, käsittelystä, varastoinnista ja johtamisesta verkkoon. Vanha valvontakenttä on rajattu kuvaan katkoviivalla.

KUVA 8. Valvontakentän muutos (STM 2021, muokattu).

3.5.2 Valvottavat vaatimukset

Myös valvottavissa vaatimuksissa tapahtunut muutos on suuri. Ennen uutta juomavesidirektiiviä Tukes valvoi rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitettujen tuotteiden ja tuoteryhmien teknisiä vaatimuksia, jotka tulevat kansallisista säädöksistä. Juomavesidirektiivin myötä valvottavat vaatimukset lisääntyivät merkittävästi, kun vanhan tehtävän lisäksi valvottavaksi tulivat myös talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien hygieenisyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset.

Tällä hetkellä voimassa olevia vaatimuksia talousveden kanssa kosketuksissa oleville materiaaleille ja tuotteille ovat juomavesidirektiivin artiklassa 11 säädetyt päävaatimukset, joita on käsitelty kohdassa 3.3.2. ja joiden kansallinen täytäntöönpano on tehty muuttamalla terveydensuojelulain pykälää 17 b. Sekä ympäristöministeriön tuoteryhmäkohtaiset asetukset rakennusten vesilaitteistoihin tarkoitettujen tuotteiden olennaisista teknisistä vaatimuksista, joita on käsitelty kohdassa 3.1.

12.1.2024 annettavissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä tullaan säätämään tarkemmin hygieniaa koskevista vähimmäisvaatimuksista, tuotteen vaatimustenmukaisuudesta ja sen osoittamisesta sekä tuotteen merkitsemisestä. Näiden säädösten on tarkoitus tulla voimaan 12.1.2026, minkä jälkeen näitä vaatimuksia aletaan myös valvoa. Juomavesidirektiivin säädöksiin on tulossa osittain samoja vaatimuksia, kuin Suomessa on jo kansallisissa säädöksissä. Tällainen kaksinkertainen sääntely ei ole mahdollista, joten kansalliset säädökset kumotaan niiltä osin täytäntöönpanosäädösten ja delegoitujen säädösten tultua voimaan ja siirtymäaikojen päätyttyä.

3.5.3 Valvontatehtävien muutoksen aikataulu

Tukesin talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien valvontatehtävissä tapahtuva muutos on suuri, mutta kuten kuvan 9. aikajanasta käy ilmi, muutos tapahtuu kuitenkin portaittain ja näin siihen on helpompi varautua. Markkinoille alkaa tulla uuden juomavesidirektiivin mukaisia tuotteita aikaisintaan

vuonna 2026 ja vuoteen 2030 mennessä kaikkien markkinoille saatettavien tuotteiden tulee täyttää juomavesidirektiivin vaatimukset.

KUVA 9. Aikajana juomavesidirektiivin tuomista muutoksista Tukesin valvonta-tehtäviin (Mikko Tapiola 2023).

4 UUDEN TEHTÄVÄN TOIMENKUVA

4.1 Yleistä toimenkuvasta

EU:n uuden juomavesidirektiivin (EU) 2020/2184 ja sen kansallisen täytäntöönpanon myötä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) vastuulle tuli talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien hygieniaa koskevien vähimmäisvaatimusten markkinavalvonta. Valvottava tuoteryhmä ja sitä säätelevä lainsäädäntö ovat Tukesissa uusia ja valvontaan perustettiin uusi ylitarkastajan virka vuonna 2023. Tämän uuden viran toimenkuvan tehtävien kehittäminen on yksi tämän opinnäytetyön tavoitteista.

Toimenkuvan laatiminen perustuu Tukesin ja tuoteyksikön työjärjestyksiin, joita on käsitelty kohdassa 2.2.1. Tuoteyksikön virkojen tehtävät ja niitä hoitavat henkilöt määrätään tuoteyksikön työjärjestyksen henkilöstöliitteessä. Tukesissa tehtävien toimenkuvat laaditaan Tukesin toimintajärjestelmän mukaiselle lomakepohjalle, jollaiseen myös tämän opinnäytetyön tuloksena valmistuva toimenkuva on kirjattu (liite 3). Toimenkuvassa kuvataan mahdollisimman tarkasti viran tarkoitus, tehtävät, vastuut, edellytykset, ratkaisuvälit ja vastuut. Toimenkuvan laativat työntekijä ja esihenkilö yhdessä. Toimenkuvan perusteella palkkausryhmä tekee Tukesin palkkausjärjestelmän mukaisen tehtävän vaativuuden arvioinnin ja pääjohtaja vahvistaa uuden tai muuttuneen vaativuusluokan (Tukesin palkkausjärjestelmä n.d.).

4.2 Talousvesituotteet -tiimi

Uusi ylitarkastajan virka sijoitettiin tuoteyksikön ammattilaistuotteet -ryhmään, jonka tehtäviin kuuluu myös muiden rakennustuotteiden markkinavalvonta. Ammattilaistuotteet -ryhmän rakennustuotteet -tiimi on valvonut talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden kansallisia vaatimuksia jo aiemmin, joten uutta virkaa perustettaessa suunniteltiin, että myös tämä uusi virka sijoitettaisiin osaksi rakennustuotteet -tiimiä. Tässä opinnäytetyössä tehdyn selvityksen perusteella

2022/196, 4.2.1.1). Nämä lisäresurssitarpeet lisättiin hallituksen esitykseen valtion vuoden 2023 talousarviosta, jonka eduskunta hyväksyi joulukuussa 2022 (Hallituksen esitys 2022/154, 630).

Juomavesidirektiivin myötä tulevista materiaalien ja tuotteiden hygieniää koskevista vähimmäisvaatimukset monet liittyvät kemiallisiin ominaisuuksiin, kuten esimerkiksi siihen paljonko materiaaleista saa siirtyä aineita veteen. Siksi myös Tukesin kemikaalit-yksikön kemikaalituotteet -ryhmästä on kiinnitetty resursseja talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontaan. Kemikaalituotteet -ryhmästä tarvittavien resurssien laajuus selviää vasta juomavesidirektiivin täytäntöönpanosäädösten ja delegoitujen säädösten voimaantulon jälkeen ja lopullisesti vasta, kun säädöksiä soveltaminen alkaa ja uuden direktiivin mukaan hyväksytyt tuotteet aletaan saattaa markkinoille. Talousvesituotteet -tiimi saa myös jo heti markkinavalvontatyön kehitysvaiheessa vuonna 2024 käyttöönsä resursseja lakipalveluista.

Markkinavalvontatyön kehityksen alkuvaiheessa resurssit tulevat jakautumaan seuraavasti: talousvesituotteet -tiimin uusi ylitarkastajan virka 1 htv, kemikaalituotteet -ryhmästä saatava resurssi noin 0,25 htv ja lakipalveluiden resurssi noin 0,25 htv. Lisäksi rakennustuotteet -tiimin lvi-tuotteista vastaavan ylitarkastajan tehtävät risteävät niin merkittävästi talousvesituotteet -tiimin tehtävien kanssa, että niistä voidaan laskea mukaan noin 0,1 htv:n osuus. Talousvesituotteet -tiimin toiminta tulee siis liittymään suoraan tai välillisesti ainakin neljän Tukesin työntekijän tehtäviin.

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvonnan lisäksi Tukesille kuuluu myös toinen juomavesidirektiiviin liittyviä tehtäviä. Teollisuus- ja kuluttajakemikaalit -ryhmän ylitarkastaja osallistuu riippumattomana arvioijana ECHA:n riskinarviointikomitean (RAC) DWD-työryhmään. Työryhmä ja ECHA arvioivat, voidaanko haetut materiaalit hyväksyä luetteloihin EU:ssa sallituista lähtöaineista, koostumuksista ja ainesosista.

4.3 Toimenkuvan kehittäminen

Uuden viran toimenkuvan tehtävät perustuvat edellisissä kohdissa käsitellyistä Tukesia (1.4), markkina- ja valvontaa (2.1) ja valvottavaa tuoteryhmää koskevasta (kohta 3) lainsäädännöistä sekä Tukesin työjärjestyksestä (liite 1). Tehtäville annetaan suuntaviivoja myös kansallinen markkina- ja valvontastrategia (kohta 2.1) ja Tukesin oma strategia (kohta 1.4.1).

Toimenkuvan konkreettiset tehtävät on kirjattu laajemmin tämän opinnäytetyön tuloksena valmistuvaan talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina- ja valvonnasta vastaavan ylitarkastajan toimenkuvaan, joka on liitteenä 3.

4.3.1 Tehtävän tarkoitus

Toimenkuvan tehtävien määrittelemiseksi pitää ensin määritellä tehtävän tarkoitus, eli miksi virka/tehtävä on tarpeellinen. Kyseinen uusi virka perustettiin vastaamaan talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina- ja valvonnasta, joten se on myös toimenkuvaan kirjattava tehtävän pää-tarkoitus. Tehtävän tarkoitusta voidaan perustella tarkemmin kertomalla, miten tehtävä toteutetaan ja nämä perusteet tulevat lainsäädännöstä, työjärjestyksestä ja strategiasta. Tehtävän tarkoituksesta kerrottaessa on myös tärkeää kertoa mi-hin tavoitteisiin näillä keinoilla pyritään.

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina- ja valvonnasta vastaavan virantoimenkuvan tarkoitus on siis:

”Tehtävän tarkoituksena on tehokkaan, riski- ja säädösperustaisen markkina- ja valvontatyön toteuttaminen talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien osalta. Tavoitteena on valvonnan, viestinnän ja neuvonnan keinoin varmistaa, että markkinoille saatetut tuotteet ja materiaalit täyttävät niille lainsäädännössä asetetut hygieniä koskevat vähimmäisvaatimukset. Lisäksi pyritään talouden toimijoiden tasavertaisella kohtelulla luomaan edellytykset terveelle kilpailulle EU:n sisämarkkinoilla ja luomaan markkinat, joissa suomalaiset voivat luottaa talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien täyttävän niille asetetut vaatimukset.” (Liite 3 uuden ylitarkastajan toimenkuva).

4.3.2 Toimenkuvan tehtävät

Toimenkuvaan kirjataan työn toteuttamisen kannalta oleelliset päätehtävät/vastuualueet ja esitetään prosentteina arvio työpanoksen jakaantumisesta niihin. Päätehtävät tulevat lainsäädännöstä ja työjärjestyksestä. Osa päätehtävien sisältämistä tehtävistä tulee suoraan lainsäädännöstä, mutta monet niistä perustuvat havaittuun tarpeeseen, joka tässä tapauksessa liittyy uuden lainsäädännön tuomiin haasteisiin. Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontaa hoitavan viran päätehtävät ovat valvonta, kehittäminen sekä tiedottaminen ja koulutus.

Valvonta (30% -> 60%)

Valvonnan painopiste tulee vielä vuonna 2024 olemaan matala (30%), mutta se kasvaa vuosittain niin, että kun uusia säädöksiä aletaan soveltaa ja uuden direktiivin mukaisia tuotteita aletaan saattaa markkinoille on painopiste jo 60%. Valvonnan tärkein tehtävä on kohdassa 2.2.2 käsitellyn markkinavalvontaprosessin mukainen proaktiivisten ja reaktiivisten valvontatapausten käsittely, mutta tämän lisäksi siihen kuuluu paljon muutakin. Ylitarkastajan tehtäviin kuuluu uuden lainsäädännön mukaisen valvonnan suunnittelu, käynnistäminen, toteutus ja koordinointi sekä tulosraportointi. Ylitarkastajalla on myös päävastuu talousvesituotteet -tiimin, kemikaalituotteet -ryhmän ja rakennustuotteet -tiimin yhteistyön suunnittelusta ja koordinoinnista. Uuden lainsäädännön myötä valvontakenttä on laajentunut merkittävästi, joten alkuvaiheessa yksi tärkeä tehtävä on kartoittaa valvottavat tuoteryhmät, sekä valvottavaan tuotealueeseen liittyvät sidosryhmät ja talouden toimijat. Lainsäädännön muuttuessa ohjauksen ja neuvonnan tarve talouden toimijoiden ja myös kansalaisten taholta kasvaa ja myös se kuuluu ylitarkastajan tehtäviin osana muita valvontatehtäviä. Tehtäessä tulkintoja uudesta EU-lainsäädännöstä myös kansainvälisen yhteistyön rooli korostuu ja ylitarkastajan tehtäviin kuuluukin laaja yhteistyö muiden EU-maiden ja pohjoismaisten markkinavalvontaviranomaisten kanssa, joka pitää sisällään muun muassa tietojenvaihtoa, kokouksia ja yhteishankkeita.

Kehittäminen (40% -> 20%)

Valvontatehtävä on Tukesille uusi ja siksi tehtävien painopiste tulee olemaan ensimmäisen vuoden (2024) ajan markkina- ja valvontatyön suunnittelussa ja kehittämisessä. Vuoden 2024 loppupuolella ja vuoden 2025 aikana painopiste tulee siirtymään enemmän tiedottamiseen ja koulutukseen ja vuoden 2026 aikana vähitellen valvontaan. Suunnittelu alkaa syventymällä uuteen lainsäädäntöön ja sen valvonnalle, toimijoille, tuotteille ja materiaaleille asettamiin uusiin vaatimuksiin. Uuden lainsäädännön kohdassa 3.4 käsitellyt täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset annetaan vuoden 2024 alussa ja ne tulevat vaatimaan paljon perehtymistä ja tulkintaa, ennen kuin voidaan kehittää omaa prosessia ja alkaa ohjaamaan ja neuvomaan alan toimijoita. Ylitarkastajan kehittämistehtäviin kuuluu myös kansalliseen ja EU:n säädöstyöhön osallistuminen työryhmiin osallistumalla sekä kannanottojen, lausuntojen ja palautteiden valmistelulla. Lisäksi ylitarkastaja osallistuu aktiivisesti standardisoinnin kehittämiseen ja valmisteluun sekä tutkimus- ja kehityshankkeisiin. Talousvesituotteet -tiimin toiminnan, prosessien sekä tulkintalinjausten kehittämisen ohella ylitarkastajan tehtäviin kuuluu ammattilaistuotteet -ryhmän toiminnan kehittämiseen osallistuminen. Ylitarkastaja osallistuu Tukesin tietojärjestelmien kehittämiseen oman valvontatehtävänsä osalta ja myös EU:n markkina- ja valvontaviranomaisten yhteistyöhön tietojärjestelmien kehittämiseksi.

Tiedottaminen ja koulutus (30% -> 20%)

Uuden lainsäädännön myötä tulevien kohdassa 3.5.2 käsiteltyjen uusien vaatimusten ja kohdassa 3.5.1 käsitellyn laajentuneen valvontakentän vuoksi ohjauksen ja neuvonnan tarve tulee olemaan ensimmäisten vuosien aikana suuri. Lainsäädäntö on uusi koko toimialalle, eikä myöskään Tukesin rooli tätä tuotealuetta valvovana markkina- ja valvontaviranomaisena ole sille tuttu. Juomavesidirektiivin täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä aletaan soveltaa 31.12.2026 ja tämän jälkeen markkinoille saatettavien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että tiedottaminen ja koulutus aloitetaan mahdollisimman ajoissa. Ylitarkastajan tehtäviin kuuluvaa tiedotusta ja koulutusta ovat muun muassa tiedotushankkeiden suunnittelu yhteistyössä viestinnän kanssa, ammattilaistapahtumiin osallistuminen luennoitsijana ja webinaarien pitäminen. Lisäksi yksi tärkeä tehtävä on laaja sidosryhmäyhteistyö. Sidosryhmät selviävät tarkemmin vasta toimialakartoituksen jälkeen, mutta niitä ovat ainakin seuraavat

- ministeriöt (sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö)
- kuntien rakennusvalvonnat
- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Tulli
- Suomen ympäristökeskus
- Rakennusteollisuus ry
- Talotekninenkauppa ja -teollisuus ry
- sisämarkkinatyöryhmä
- rakennussektorin standardisoinnin tukiryhmä
- Suomen Standardisoimisliitto ry
- Metalliteollisuuden Standardisointiyhdistys ry
- Vesi-instituutti Wander
- testauslaitokset
- Vesilaitosyhdistys
- Kuntien putkimestarit ry
- kunnat
- oppilaitokset

4.4 Suunnitelma markkinavalvontatyön käynnistämisestä

Uuden lainsäädännön muutosten aikataulun kuva 9 ja kohdassa 4.3.2 käsiteltävien toimenkuvan päätehtävien avulla voidaan suunnitella alustava aikataulu talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontatyön käynnistämiseksi. Aikataulu tehdään valvonnan viidelle ensimmäiselle vuodelle alkaen tammikuusta 2024. Ensimmäinen vuosi suunnitellaan tarkemmin ja jaetaan vuosineljänneksiin eli kvartaaleihin, joita kuvataan termeillä Q1, Q2, Q3 ja Q4.

Suunnitelmassa ei näy yhteistyössä rakennustuotteet -tiimin kanssa tehtävää valvontaa, jossa valvotaan tämän saman tuoteryhmän kansallisia vaatimuksia. Markkinavalvontatyötä tehdään kansallisten vaatimusten perusteella, kunnes uusia säännöksiä aletaan soveltaa.

Suunnitelmaan ei ole myöskään lisätty vuosittain jatkuvia tehtäviä, kuten yhteistyö kansallisesti ministeriöiden, muiden viranomaisten ja sidosryhmien sekä EU-tasolla markkinavalvontaviranomaisten kanssa. Vuosittain jatkuvia tehtäviä ovat myös ammattilaistapahtumiin osallistuminen luennoitsijana ja myös kuulijana oman tiedon kartuttamiseksi (Suomessa ja EU-jäsenmaissa) sekä säädöstyöhön osallistuminen.

Vuosi 2024

Painopiste tulee olemaan koko vuoden markkinavalvontatyön kehittämisessä ja tiedon keräämisessä sekä säädöksistä että toimialasta. Loppuvuotta kohden painopiste tulee siirtymään vähitellen enemmän tiedottamiseen ja kouluttamiseen.

Q1

Komissio antaa täytäntöönpanopäätökset ja delegoidut säädökset 12.1.2024, jonka jälkeen työn pääpaino keskittyy niihin syventymiseen yhteistyössä Tukesin lakipalveluiden ja kemikaalituotteet -ryhmän kanssa. Ensimmäisellä neljänneksellä aloitetaan myös sidosryhmien ja toimialan kartoitus ottamalla laajasti yhteyttä alan eri toimijoihin. Tässä vaiheessa kartoituksen tavoitteena on saada mahdollisimman paljon uusia kontakteja toimialalta ja samalla tietoa uusista valvottavista tuoteryhmistä.

Q2

Säädöksiin syventyminen jatkuu ja niistä aletaan tehdä tulkintoja valvonnan tueksi. Aletaan myös valmistella koulutusmateriaalia säädösten vaatimuksista, aikataulusta, vaikutuksista ja Tukesin roolista markkinavalvontaviranomaisena. Sidosryhmien, toimialan ja tuoteryhmien kartoittaminen jatkuu. Julkaistaan Tukesin sivuilla uutinen ja jaetaan uutiskirjeenä tietoa uusista vaatimuksista. Aletaan kehittää materiaalia Tukesin verkkosivuille ja Tunnen Tuotteeni -palveluun.

Q3

Valmistellaan ja lähetetään kartoitetuille sidosryhmille tiedote säädösten vaatimuksista, aikataulusta, vaikutuksista ja Tukesin roolista markkinavalvontaviranomaisena. Tiedotteeseen liitetään sähköisellä lomakkeella toteutettu kysely, jolla on tarkoitus kartoittaa vastaajan toimijarooli ja koulutuksen tarve eli kysytään mitä teette, mitä tiedätte muuttuneesta lainsäädännöstä, mitä tiedätte Tukesista, mitä haluatte tietää ja miten toivotte saavanne tietoa.

Q4

Suunnitellaan kyselytutkimuksen vastausten ja muun kerätyn tiedon perusteella koulutusaikataulu vuodelle 2025 ja suunnitellaan myös vuoden 2025 muu toiminta. Julkaistaan Tukesin verkkosivuilla tietopaketti talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvonnasta sekä markkinoidaan sivustoa Tukesin uutiskirjeessä ja sosiaalisen median kanavissa.

Vuodet 2025–2026

Markkinavalvontatyön kehittäminen, tiedon kerääminen ja uusien säädösten tulointa jatkuu. Karttuneen tiedon, tehtyjen sidosryhmäkartoitusten ja kyselytutkimuksen myötä painopiste siirtyy enemmän tiedottamiseen ja koulutukseen. Julkaistaan Tunnen Tuotteeni -palvelussa oppimismateriaalia talousveden kanssa kosketuksissa olevia tuotteita ja materiaaleja koskevasta lainsäädännöstä ja markkinavalvonnasta (Q1 2025). Markkinoidaan uusia säädöksiä ja Tukesin roolia kaikissa käytössä olevissa kanavissa. Julkaistaan uutisia Tukesin verkkosivustoille ja sosiaalisen median kanaviin, osallistutaan aktiivisesti sidosryhmien tilaisuuksiin luennoitsijana, pidetään koulutustilaisuuksia ja webinaareja, tehdään asiakaskäyntejä. Juomavesidirektiivin täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja asetuksia aletaan soveltaa 31.12.2026 ja valmistajilla, sekä koko toimialalla on suuri tarve tiedolle. Kaiken tämän markkinoinnin tavoitteena on saada jaettava oikein kohdennettua ja oikea-aikaista tietoa ja sitä kautta vaikuttaa markkinoille saatettavien uusien tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen ja turvallisuuteen. Tiedolla vaikuttaminen on myös yksi kohdassa 1.4.1 käsitellyn Tukesin strategian keskeinen teema.

Vuodet 2027–2028

Vuonna 2027 alkaa markkinoille saapua vähitellen uuden juomavesidirektiivin mukaisia tuotteita, joten myös valvonnan painopiste alkaa kasvaa. Direktiivin mukaiset hyväksyntäprosessit ovat kuitenkin hitaita, joten pääosa markkinoilla olevista tuotteista tulee olemaan vielä kansallisesti hyväksytyjä. Uusiin hyväksyntämenettelyihin, vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen ja merkintään liittyvät asiat tulevat todennäköisesti aiheuttamaan paljon epätietoisuutta ja yhteydenottoja, joten koulutuksen, ohjauksen ja neuvonnan tarve tulee pysymään suurena.

Vuosien 2027–2028 aikana aloitetaan ensimmäiset proaktiiviset valvontahankkeet uuden direktiivin mukaisille tuotteille ja hankkeiden edetessä myös kehitetään jatkuvasti omaa prosessia.

5 YHTEENVETO

5.1 Yhteenveto

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää uuden ylitarkastajan viran toimenkuvan tehtäviä vastaamaan uuden lainsäädännön markkinavalvonnalle tuomiin valvontatehtäviin ja muihin haasteisiin.

Työ aloitettiin selvittämällä laajasti Tukesin toimia säätelevä lainsäädäntö, ohjaavat ministeriöt ja kaikkia Tukesin työntekijöitä ohjaavat määräykset. Tämän jälkeen syvennyttiin tarkemmin markkinavalvontaa yleisesti, tuotteiden markkinavalvontaa ja erityisesti rakennustuotteiden markkinavalvontaa sääntelevään kansalliseen ja EU:n lainsäädäntöön. Tämä alkuselvytys oli tärkeä, koska sen avulla saatiin kokonais käsitys siitä mihin markkinavalvontatyö ja erityisesti rakennustuotteiden markkinavalvonta perustuu.

Työn seuraavassa vaiheessa selvitettiin mihin perustuen talousveden kanssa kosketuksissa olevia tuotteita on valvottu ennen juomavesidirektiiviä. Tämä tehtiin syventymällä niitä koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön ja tarkemmin sen tuotteille asettamiin teknisiin vaatimuksiin. Tässä vaiheessa selvitettiin myös rakennustuotteiden markkinavalvontatyön säädösperustan eroavaisuuksia EU:n uuden juomavesidirektiivin (EU) 2020/2184 mukaisten tuotteiden valvonnan säädösperustaan. Tämän jälkeen syvennyttiin juomavesidirektiiviin, sen kansalliseen täytäntöönpanoon terveydensuojelulaissa (1994/763) ja ohjaaviin ministeriöihin. Erityisesti perehdyttiin direktiivin artiklaan 11, jossa säädetään materiaalien hygieniää koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä täytäntöönpanosäädösten ja delegoitujen säädösten antamisesta. Täytäntöönpanopäätösten ja delegoitujen asetusten luonnokset julkaistiin vasta tämän opinnäytetyöprosessin ollessa jo käynnissä, mutta oli silti tärkeää saada ne osaksi tätä työtä. Näissä päätöksissä ja asetuksissa säädetään markkinavalvontatyön kannalta paljon oleellisia asioita materiaalien sallituista lähtöaineista, hyväksyntäprosessista, tuotteiden vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Myös säädösten soveltamisen alkamispäivät ja siirtymäajat ovat markkinavalvontatyön suunnittelun kannalta tärkeitä tietoja.

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina-
valvontatyön säädösperusta saatiin selvitettyä varsin perusteellisesti. Tulee kui-
tenkin ottaa huomioon, että juomavesidirektiivin täytäntöönpanoasetukset ja de-
legoidut asetukset olivat tämän opinnäytetyöprosessin aikana vielä luonnoksia ja
saattavat muuttua ennen kuin Euroopan komissio antaa ne 12.1.2024. Tämän
vuoksi olisikin syytä tehdä vielä jatkoselvitystä säädösten voimaan tulemisen jäl-
keen ja tarkastella säädöksiä tarkemmin, varsinkin tuotteiden vaatimusten näkö-
kulmasta, ennen markkina-
valvontatyön aloittamista.

Laaja säädösperustan kartoitus antoi hyvän lähtökohdan opinnäytetyön pääta-
voitteeseen pääsemiseksi. Toimenkuvaa lähdettiin kehittämään selvittämällä en-
sin mihin se perustuu, jonka jälkeen tutkittiin uuden tehtävän sijoittumista Tukesin
organisaatiossa. Säädösperustan kartoituksessa saatujen tietojen pohjalta tultiin
tulokseen, että uudelle tehtävälle olisi perusteltua toimia omana tiiminä ammatti-
laist tuotteet -ryhmän sisällä ja rakennustuotteita valvovan rakennustuotteet -tiimin
rinnalla. Tämän jälkeen selvitettiin mihin lainsäädäntöön, määräyksiin ja ohjeisiin
toimenkuvan tehtävät perustuvat ja mitkä ovat tämän kyseisen viran päätehtävät.
Päätehtävien selvittämisen jälkeen alettiin kehittää niille opinnäytetyön alkuosan
selvitysten perusteella tarkempia tehtäviä, joista osa tulee suoraan lainsäädän-
nöstä, osa perustuu Tukesin sisäisiin määräyksiin ja ohjeisiin ja osa perustuu ha-
vaittuun tarpeeseen.

Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkina-
valvonnasta vastaavan ylitarkastajan viran toimenkuvan päätehtävät ovat val-
vonta, kehittäminen sekä tiedottaminen ja koulutus. Lainsäädäntö on uusi niin
Tukesille kuin myös koko toimialalle ja tämän vuoksi päätehtävien painopiste tu-
lee työn alkuvaiheessa olemaan vahvasti kehittämisessä sekä tiedottamisessa ja
koulutuksessa. Uusien säädösten soveltamisen alettua ja uusien juomavesidirek-
tiivin mukaisesti hyväksytyjen tuotteiden saavuttua markkinoille kääntyy paino-
piste valvontaa. Toimenkuvan tehtävien kehittämisen viimeisenä vaiheena suun-
niteltiin markkina-
valvontatyön käynnistämiseksi aikataulu ensimmäiselle viidelle
vuodelle.

Tässä opinnäytetyössä tehdyn selvitys- ja kehittämistyön avulla onnistuttiin vastaamaan konkreettiseen työelämän kehittämistarpeeseen ja saatiin kehitettyä uudelle tehtävälle/viralle toimenkuvan tehtävät, jotka palvelevat uuden lainsäädäntöalueen markkinavalvontatyön käynnistämisessä. Myös laajan säädösperustan kartoituksen tuloksia tullaan hyödyntämään markkinavalvontatyön jatkokehittämisessä.

Opinnäytetyön kehittämisosuuden aikana selvisi, ettei markkinavalvontatyön painopiste aina olekaan valvonnassa, niin kuin voisi kuvitella. Tässä kyseisessä tehtävässä painopiste tulee ainakin ensimmäisten noin kolmen vuoden ajan olemaan ensin kehittämisessä ja sen jälkeen voimakkaasti tiedottamisessa ja koulutuksessa. Suurin haaste näissä uusissa tehtävissä tulee ensimmäisten vuosien aikana olemaan oikein kohdennetun ja oikea-aikaisen tiedon jakaminen ja sitä kautta vaikuttaminen markkinoille saatettavien uusien tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen ja turvallisuuteen.

Tämän opinnäytetyön lopputuotoksena valmistui Tukesin toimintajärjestelmän mukaiselle lomakepohjalle kirjattu toimenkuva, jota tullaan käyttämään hyödyksi uuden tehtävän vaativuusarvioinnissa.

5.2 Jatkoselvitykset

Opinnäytetyössä tehtyjen selvitysten aikana nousi esiin muutamia markkinavalvontatyön kannalta ongelmallisia kohtia, jotka tulevat vaatimaan seuranta ja/tai jatkoselvityksiä.

5.2.1 Sinkinkadonkesto

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana julkaistiin 20.10.2023 luonnos Juomavesi-direktiivin täytäntöönpanosäädöksestä (kohta 3.4.2), jolla vahvistetaan luettelot (positiivilistat) EU:ssa sallituista lähtöaineista, koostumuksista ja ainesosista, joita voidaan käyttää tällaisten lopullisten materiaalien ja tuotteiden valmistuk-

sessä. Täytäntöönpanopäätöksen liitteinä olevilta positiivilistoilta ei löydy lainkaan niitä messinkiseoksia, joista Suomessa vesilaitteistoissa käytetyt sinkinkadonkestävät messinkiosat on aiemmin valmistettu ja tästä saattaa seurata ongelmia. Komission on tarkoitus antaa tämä täytäntöönpanopäätös 12.1.2024.

Suomen kansallisessa lainsäädännössä (kohta 3.1) on säädetty vaatimuksia sinkinkadonkestosta rakennusten vesilaitteistoissa käytettäville tuotteille. Nämä vaatimukset perustuvat siihen, että Suomessa on hyvin erityislaatuinen vesi, verrattuna esimerkiksi Keski-Eurooppaan. ”Pohjoismaissa vesi on luonnostaan pehmeää ja sen alkaliteetti on matala, jolloin vesi on metallisten materiaalien kannalta syövyttävää.” (Kaunisto ym. 2021, 4). Messinki on sinkin ja kuparin seos ja sinkinkato on ilmiö, jossa tästä metalliseoksesta alkaa liueta sinkkiä ja jäljelle jää huokoinen ja hauras kuparivaltainen materiaali (Kaunisto ym. 2021, 10).

Suomen veden laatu edellyttää siis vesilaitteistoissa käytettäviltä messinkiosilta vaatimuksia, joita säädösluonnoksen mukaisilla hyväksytyillä materiaaleilla ei pystytä saavuttamaan ja nyt positiivilistoilla olevista seoksista valmistetut messinkiosat tulisivat aiheuttamaan Suomessa käytettyinä paljon ennenaikaisia vuotoja ja vuotovahinkoja. Myöskään tulevaisuudessa kyseisten messinkiseosten lisääminen positiivilistoille ei olisi mahdollista, jos lyijyn raja-arvot pysyvät luonnoksessa esitetyn mukaisina.

On siis muodostumassa tilanne, jossa nykyisiä sinkinkadonkestäviä tuotteita ei saisi enää saattaa markkinoilla säädöksen siirtymäajan loputtua ja vastaavasti messinkiosia, jotka saavat olla markkinoilla ei voisi käyttää Suomessa rakentamiseen. Jos täytäntöönpanopäätös annetaan luonnoksen mukaisena, niin sen vaikutukset tulevat olemaan laajat koko Suomen rakennetun asuntokannan osalta. Sosiaali- ja terveysministeriön asiasta eduskunnalla 10.11.2023 toimittaman muistion mukaan vesilaitteistoja jouduttaisiin saneeraamaan pahimmillaan 3–5 vuoden välein ja kustannukset pelkästään rakennetun asuntokannan osalta olisivat jopa 3,2 miljardia euroa vuodessa (EU/811/2022-STM-10, 2023). Asia tulee vaatimaan seurantaa ja jatkoselvityksiä myös markkinavalvontaviranomaisen osalta, jotta mahdollisiin ongelmiin osattaisiin valmistautua paremmin.

5.2.2 Tuotteiden tekniset vaatimukset

Uuden juomavesidirektiivin yhtenä tavoitteena on saada yhdenmukaisen sääntelyn avulla aikaan toimivat sisämarkkinat. Suurin este tämän tavoitteen saavuttamiseksi talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden osalta on se, että direktiivissä säädetään vain hygieniaa koskevista vaatimuksista. Tekniset vaatimukset säädetään siis jatkossakin kansallisesti ja vaikka juomavesidirektiivin mukaisesti merkitty tuote saa olla kaikissa jäsenmaissa markkinoilla niin sitä ei välttämättä voi käyttää rakentamiseen, jos kansalliset tekniset vaatimukset eivät täyty.

Yksi ratkaisu talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden teknisten vaatimusten yhdenmukaiseen sääntelyyn olisi lisätä ne rakennustuoteasetuksen soveltamisalaan, jolloin teknisiä vaatimuksia voitaisiin antaa yhdenmukaistetuilla tuotestandardeille. Tämä vaihtoehto on ainakin periaatteessa vielä avoinna, kun rakennustuoteasetuksen revisio on vielä käynnissä. Tosin komission julkaisemassa luonnoksessa nämä tuotteet on jo jätetty asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, Trilogineuvottelu alkavat olla jo loppusuoralla ja uusi rakennustuoteasetus saattaa nähdä päivänvalon jo ihan lähiaikoina.

Markkinavalvontaviranomaisen kannalta olisi ihanteellinen tilanne, että tuotteen kaikki vaatimukset tulisivat samasta yhdenmukaistetusta lainsäädännöstä ja olisivat näin samat koko EU:n alueella. Koska tällaista muutosta ei ole näköpiirissä, niin on syytä jäädä seuraamaan tilannetta ja pyrkiä tiedottamisen avulla vaikuttamaan, ettei Suomen markkinoille päätyisi tuotteita, joita täällä ei saa käyttää rakentamiseen.

LÄHTEET

Asetus 2011/305/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti 4.4.2011. Viitattu 27.10.2023. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:088:0005:0043:fi:PDF>

Asetus 2019/515/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus toisessa jäsenvaltiossa kaupan pidettyjen tavaroiden vastavuoroisesta tunnustamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti 29.3.2019. Viitattu 1.11.2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0515&qid=1698873306039>

Asetus 2019/1020/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Euroopan unioni virallinen lehti 25.6.2019. Viitattu 9.11.2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1020&from=PT>

Asetus 2019/2020/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Euroopan unionin virallinen lehti 26.6.2019. Viitattu 22.11.2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1020>

CE-merkittävät rakennustuotteet. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 1.11.2023. <https://tukes.fi/rakennustuotteet/ce-merkittavat-rakennustuotteet#0ad4a36c>

Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004776. 19.10.2023. Commission delegated regulation (EU) of supplementing Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by laying down the procedure regarding inclusion in or removal from the European positive lists of starting substances, compositions and constituents. Viitattu 10.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13712-Juomavesi-lahtoaineiden-koostumusten-tai-ainesosien-sisallyttaminen-EUssa-sallittujen-ainesten-luetteloihin-tai-poistamiseksi-niista_fi

Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7004793. 19.10.2023. Commission delegated regulation (EU) of supplementing Directive (EU) No 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by establishing harmonised specifications for the marking of products that come into contact with water intended for human consumption. Viitattu 10.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13713-Juomavesi-juomaveden-kanssa-kosketuksiin-joutuvien-tuotteiden-merkitseminen_fi

Delegoidun asetuksen luonnos - Ares(2023)7108760. 19.10.2023. Commission delegated regulation (EU) of supplementing Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by laying down conformity assessment procedures for products that come into contact with water intended for human consumption and the rules for the designation of conformity assessment bodies involved in those procedures. Viitattu 10.11.2023. <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13895-Juomavesi->

[juomaveden-kanssa-kosketuksiin-joutuvien-tuotteiden-vaatimustenmukaisuuden-arviointimenettely_fi](#)

Direktiivi 80/778/ETY. Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi juomaveden laadusta. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti 30.8.1980. Viitattu 9.11.2023. eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:31980L0778

Direktiivi 2020/2184/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (uudelleenlaadittu). Euroopan unionin virallinen lehti 23.12.2020. Viitattu 1.11.2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L2184&qid=1698874436196>

EU/811/2022-STM-10.Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023. Komission säädösehdotukset ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien terveydellisistä vaatimuksista. Perusmuistio 10.11.2023. Viitattu 25.11.2023. <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2023-AK-38649.pdf>

EU-lainsäädännön tyypit. n.d. Euroopan komissio. Verkkosivu. Viitattu 7.11.2023. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/types-eu-law_fi

Eurofins Expert Services Oy. n.d. Sertifikaattihaku. Verkkosivu. Viitattu 29.10.2023. <https://sertifikaattihaku.fi/>

European Commission. n.d. Drinking water. Verkkosivu. Viitattu 25.10.2023. https://environment.ec.europa.eu/topics/water/drinking-water_en

Fipoint. 2022. Kansallinen markkinavalvontastrategia 2022-2025. Viitattu 26.10.2023. <https://tukes.fi/documents/5470659/127334900/Suomen+markkinavalvontastrategia+2022-2025.pdf/d8dd279e-eda0-3f5c-050d-cf195b55ec97/Suomen+markkinavalvontastrategia+2022-2025.pdf?t=1657862838969>

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta. 2000/18/HE. Viitattu 26.10.2023. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2000/20000018#idm46494957107472>

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta. 2022/196/HE. Viitattu 26.10.2023. <https://www.edilex.fi/he/20220196>

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023. 2022/154/HE. Viitattu 18.11.2023. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kasittelytiedot/Valtiopaivaasia/Sivut/HE_154+2022.aspx

Kaunisto, T., Peltö-Huikko, A., Salonen, N., Mäkinen, R. & Latva, M. 2021. Messinkituotteiden sinkinkadonkestävyys erilaisissa vesissä. Tutkimuskeskus Wanderin julkaisuja 1. Viitattu 25.11.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/512060/2021_B_19_Messingin_sinkinkato.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kiwa. n.d. Sertifikaattihaku. Verkkosivu. Viitattu 29.10.2023. <https://www.kiwa.com/fi/fi/palvelutyypit/sertifointi-ja-arviointi/sertifikaattihaku/>

Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta. 16.12.2016/1137. Viitattu 27.10.2023. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161137>

Laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä. 21.12.2012/954. Viitattu 27.10.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120954>

Laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta. 17.12.2010/126. Viitattu 26.10.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101261>

Leemans, B. 2023. Implementation of Article 11 of the recast DWD. Luento. 4th Symposium on materials and products in contact with drinking water. European Drinking Water. 15.6.2023. Bryssel.

Liite - Ares(2023)7004793. 19.10.2023. Annex to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive (EU) No 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by establishing harmonised specifications for the marking of products that come into contact with water intended for human consumption. Viitattu 10.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13713-Juomavesi-juomaveden-kanssa-kosketuksiin-joutuvien-tuotteiden-merkitseminen_fi

Liite - Ares(2023)7108744. 19.10.2023. Annexes to the Commission implementing decision laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by establishing the European positive lists of starting substances, compositions and constituents authorised for use in the manufacture of materials or products that come into contact with water intended for human consumption. Viitattu 9.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13896-Juomavesi-EUssa-sallittujen-lahtoaineiden-koostumusten-ja-ainesosien-luetteloiden-laatiminen_fi

Liite - Ares(2023)7108753. 19.10.2023. Annexes to the Commission Implementing Decision laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council as regards the procedures and methods for testing and accepting final materials as used in products that come into contact with water intended for human consumption. Viitattu 10.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13893-Juomavesi-lopullisten-materiaalien-testaus-ja-hyvaksymismenettelyt-ja-menetelmat_fi

Liite - Ares(2023)7108760. 19.10.2023. Annexes to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by laying down conformity assessment procedures for products that come into contact with water intended for human consumption and the rules for the designation of conformity assessment bodies involved in those procedures. Viitattu 10.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13895-Juomavesi-juomaveden-kanssa-kosketuksiin-joutuvien-tuotteiden-vaatimustenmukaisuuden-arviointimenettely_fi

Maankäyttö- ja rakennuslaki. 5.2.1999/132. Viitattu 27.10.2013. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132#L24P181>

Markkinavalvonta. n.d. Työ- ja elinkeinoministeriö. Verkkosivu. Viitattu 26.10.2023. <https://tem.fi/markkinavalvonta>

Me olemme Tukes. 2020. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Sisäinen Power-Point-esitys. Viitattu 26.10.2023.

Organisaatio. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 26.10.2023. <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/organisaatio>

Rakennustuotteet. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 28.10.2023 <https://tukes.fi/rakennustuotteet#0ad4a36c>

Rakennustuotteiden CE-merkintä vaihe vaiheelta. n.d. Euroopan komissio. Verkkosivu. Viitattu 1.11.2023. <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/12322/attachments/1/translations/fi/renditions/native>

Rakennustuotteiden kansalliset hyväksyntämenettelyt. n.d. Ympäristöministeriö. Verkkosivu. Viitattu 15.11.2023. <https://ym.fi/rakennustuotteiden-kansalliset-hyvaksyntamenettelyt>

Rakennustuotteiden tyyppihyväksyntä. n.d. Ympäristöministeriö. Verkkosivu. Viitattu 1.11.2023. <https://ym.fi/tyyppihyvaksynta>

Rakennustuotteiden tyyppihyväksyntäasetukset. n.d. Ympäristöministeriö. Verkkosivu. Viitattu 1.11.2023. <https://ym.fi/rakennustuotteiden-tyyppihyvaksyntaasetukset>

Suomen perustuslaki. 11.6.1999/731. Viitattu 26.10.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Suomen rakentamismääräyskokoelma. n.d. Ympäristöministeriö. Verkkosivu. Viitattu 1.11.2023. <https://ym.fi/rakentamismaaraykset>

Terveysuojelulaki. 19.8.1994/763. Viitattu 27.10.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940763>

Tukesin historia. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 26.10.2023. <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/historia>

Tukesin palkkausjärjestelmä. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. vaatii käyttöoikeuden. Viitattu 22.11.2023. https://valtion.sharepoint.com/sites/tukes-henkilostoasiat/SitePages/Tukesin_palkkausjarjestelma.aspx

Tukesin strategia 2023-2027. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 26.10.2023. <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/strategia-visio-ja-arvot>

Tuotteiden markkinavalvontaprosessi. 2021. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Sisäinen toimintajärjestelmän prosessikuvaus. Viitattu 1.11.2023.

Tämä on Tukes. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 26.10.2023. <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/tama-on-tukes>

Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108735. 19.10.2023. Commission implementing decision of laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council as regards methodologies for testing and accepting starting substances, compositions and constituents to be included in the European positive lists. Viitattu 9.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13894-Juomavesi-testaus-ja-hyvaksymismenetelmat-aineiden-koostumusten-ja-ainenosien-sisallyttamiseksi-EUssa-sallittujen-aineiden-luetteloihin_fi

Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ares(2023)7108744. 19.10.2023. Commission implementing decision of laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council by establishing the European positive lists of starting substances, compositions and constituents authorised for use in the manufacture of materials or products that come into contact with water intended for human consumption. Viitattu 9.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13896-Juomavesi-EUssa-sallittujen-lahtoaineiden-koostumusten-ja-ainenosien-luetteloiden-laatiminen_fi

Täytäntöönpanopäätöksen luonnos - Ref. Ares(2023)7108753. 19.10.2023. Commission implementing decision of laying down rules for the application of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council as regards the procedures and methods for testing and accepting final materials as used in products that come into contact with water intended for human consumption. Viitattu 10.11.2023. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13893-Juomavesi-lopullisten-materiaalien-testaus-ja-hyvaksymismenettelyt-ja-menetelmat_fi

Työjärjestys. 2023. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Sisäinen toimintajärjestelmä. Viitattu 22.11.2023.

Valvontakeinot. n.d. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Verkkosivu. Viitattu 26.10.2023. <https://tukes.fi/tee-nain/valvonta/valvontakeinot>

Ympäristöministeriö. 2023. Juomavesidirektiivin toimeenpanosäädökset. Sähköpostiviesti 26.10.2023.

LIITTEET

Liite 1. Tukes työjärjestys §5 ja §8

(Työjärjestys. 2023.)

1(2)

5 §

Kaikkia yksiköitä koskevat tehtävät

Yksiköiden tehtävänä on oman toimialansa osalta:

- 1) turvallisuuden, luotettavuuden ja vaatimustenmukaisuuden edistäminen sekä niiden toteutumisen ja kehittymisen seuranta ja arviointi;
- 2) valvonnan menettelytapojen kehittäminen;
- 3) tutkimustoiminnan hyödyntäminen;
- 4) kehittämistoiminnan edistäminen;
- 5) osallistuminen säädösvalmisteluun;
- 6) säädösten ja määräysten soveltamista yhtenäistävien ohjeiden valmistelu;
- 7) standardoinnin seuranta ja osallistuminen standardointiin tarvittaessa;
- 8) viestintä ja neuvonta;
- 9) kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö;
- 10) toimialan EU-säädösten mukaiset toimivaltaisen viranomaisen tehtävät;
- 11) kansallisen ja kansainvälisen kehityksen seuranta;
- 12) alue- ja paikallishallinnon ohjaus;
- 13) lausunnot;
- 14) tehtävien edellyttämien rekistereiden ja luetteloiden ylläpito ja kehittäminen;
- 15) yksikön vastaanottamien tai tuottamien tietoaineistojen turvallisen käsittelyn varmistaminen;
- 16) toimintajärjestelmän ylläpito ja kehittäminen;
- 17) osaamisen ylläpito ja kehittäminen;
- 18) koulutus;
- 19) henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkojen tutkimiseen osallistuminen;
- 20) sisäinen työsuojelu; sekä
- 21) yksiköiden välinen yhteistyö.

Tehtävien jaosta yksikössä päättää yksikön johtaja.

Pääjohtaja voi määrätä tehtävien suorittamisesta vahvistetusta tehtäväjaosta poiketen.

8 §

Tuoteyksikön erityiset tehtävät

Tuoteyksikkö vastaa sähkölaitteiden vaatimustenmukaisuuden ja käytön valvonnasta, rakennustuotteita, pelastustoimen teknisiä järjestelmiä, laitteistoja, laitteita tai tuotteita koskevan turvallisuuden valvonnasta, vaarallisten aineiden kuljetussäiliöitä koskevan turvallisuuden valvonnasta, kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden, kuluttajakäytössä olevien koneiden ja henkilönsuojainten sekä lelujen turvallisuutta koskevasta valvonnasta, sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettiseen yhteensopivuuteen (EMC), laitteiden energiatehokkuuteen ja ympäristöyhteensopivuuteen liittyvästä vaatimustenmukaisuuden valvonnasta, tavaroiden vastavuoroista tunnustamista koskevan EU:n asetuksen 9 artiklan mukaisista tuoteyhteyksipisteen tehtävistä, rakennustuoteyhteyksipisteen tehtävistä sekä mainittuihin kohteisiin liittyvistä luvista, hyväksymisistä, ilmoituksista ja rekisteröinnistä. Tuoteyksikön yhteydessä toimii markkinavalvonnan yhteyspiste. Markkinavalvonnan yhteyspiste vastaa sille EU:n markkinavalvonta-asetuksessa ja markkinavalvontalaissa säädettyistä tehtävistä. Tuoteyksikkö vastaa tehtävien järjestämisestä niin, että markkinavalvonnan yhteyspiste toimii riippumattomana suhteessa Tukesin muihin yksiköihin ja ryhmiin.

Tässä tarkoituksessa yksikön tehtäviin kuuluu sen toimialaa koskevan lainsäädännön mukaisesti:

- 1) valvoa turvallisuuden ja luotettavuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi säännösten ja määräysten noudattamista:
  - a) markkinoilla olevissa sähkölaitteissa ja -tarvikkeissa;
  - b) räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitetuissa laitteissa (ATEX);
  - c) sähkölaitteiden korjaamisessa ja huoltamisessa;
  - d) rakennustuotteissa;
  - e) pelastustoimen teknisissä laitteissa ja tuotteissa;
  - f) automaattisissa paloilmoitinlaitteistoissa;
  - g) kiinteissä sammutinlaitteistoissa;
  - h) käsisammuttimien tarkastus- ja huoltoliikkeissä;
  - i) kaasulaitteissa
  - j) kuluttajakäyttöön tarkoitetuissa koneissa ja henkilönsuojaimissa;
  - k) leluissa;
  - l) kulutustavaroissa (kuluttajatuotteissa);
  - m) vaarallisten kemikaalien varastosäiliöissä, räjähteissä, vaarallisten aineiden kuljetussäiliöissä ja pakkauksissa sekä vaarallisten tavaroiden kuljetusluokituksessa; sekä
  - n) kuluttajapalveluissa;
- 2) valvoa säännösten ja määräysten noudattamista sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisen yhteensopivuuden (EMC) ylläpitämiseksi ja edistämiseksi;
- 3) valvoa säännösten ja määräysten noudattamista laitteiden energiatehokkuuden ja ympäristöyhteensopivuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi;
- 4) käsitellä edellä 1) ja 3) kohdissa mainittuihin kohteisiin liittyvät luvat, ilmoitukset, ja hyväksynnät;
- 5) toimia EU:n vaarallisia tuotteita koskevan nopean tietojenvaihtojärjestelmän (Safety Gate) sekä EU:n markkinavalvonnan tietojenvaihto- ja viestintäjärjestelmän (ICSMS) Suomen kansallisena yhteyspisteenä;
- 6) huolehtia tavaroiden vastavuoroista tunnustamista koskevan EU:n asetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen tietojen antamisesta; sekä
- 7) käsitellä myös muut yksikön toimialaan kuuluvat Tukesille säädetty ja määrätyt sekä muut yksikölle erikseen määrätyt tehtävät.

Vaiheiden kuvaus

Valvontaan valittu tuote (proaktiivinen tai reaktiivinen heräte)

Prosessikuvan lähtökohdista on, että käsiteltävä tuote on valittu asiantuntija-arvioinnin kautta valvonnan kohteeksi jonkin herätteen perusteella. Proaktiivinen valvonta on ennalta suunniteltua valvontaa, joka voi perustua riskimatriiseihin, aiempien vuosien valvonnan havaintoihin tai erilaisiin valvontaprojekteihin (kansalliset ja EU-projektit) tai muuhun lähteeseen, jonka perusteella tiettyjä tuotteita tai tuoteryhmiä tarkkaillaan koordinoitusti. Reaktiivinen valvonta perustuu viranomaisen saamaan ilmoitukseen, johon se reagoi. Heräte voi tulla mm. asiakailta, muilta viranomaisilta, onnettomuuksista, EU:n tietojärjestelmistä tai mediasta.

Tuote luodaan Marekiin (jos se ei siellä jo ole) ja sen alle tehdään tapaus ja tapausta päivitetään jokaisessa prosessin vaiheessa. Tapauksen käsittely voidaan päättää missä prosessin vaiheessa tahansa ja silloinkin, jos asiassa ei tehdä hallinnollista päätöstä. Kaikkien vireille tulleiden asioiden käsittely on päätettävä ao. rekistereissä/Virrassa, joihin ne on avattu.

Tuotteen dokumentaation ja/tai lisätiedon hankinta

Tapauksen käsittelyn alkuvaiheessa selvitetään, mikä taho tai mitkä tahot ovat asianosaisia talouden toimijoita. Tuotteesta vastuussa olevalta talouden toimijalta (valmistajalta, valtuutetuksi edustajalta, maahantuojalta, jakelijalta, jakelupalveluiden tarjoajalta) voidaan hankkia tuote, tuotteen asiakirjoja ja/tai muita lisätietoja tuotteesta. Näyte tuotteesta voidaan hankkia Tukesin arviointia varten.

Alustava (riskin)arviointi

Tuotetta tai/ja asiakirjoja ja tuotteen merkintöjä arvioidaan tuotteen mahdollisen turvallisuusrisikin tai vaatimustenvastaisuuden osalta. Arvioinnin aikana selvitetään, onko muissa tietojärjestelmissä mainittua tuotteesta tai sen valvonnasta ja testaustuloksista. Alustavan arvioinnin yhteydessä harmonisoiduttomien tuoteryhmien osalta on huomioitava vastavuoroisen tunnustamisen asetuksen (EU) 2019/515 velvoitteet, esim. että vastavuoroisen tunnustamisen tapauksessa selvityksille on annettava aikaa 15 työpäivää.

Talouden toimijalta voidaan pyytää lisäselvityksiä alustavan riskinarvioinnin tueksi. Saadut vastaukset kirjataan tapauksen tietoihin Marek-rekisteriin.

Arvioidaan, tarvitseeko tuote tai näyte tuotteesta testata tai testauttaa laboratoriossa vai valvotaanko tuotetta pelkästään asiakirjojen ja merkintöjen perusteella. Jos tuotetta ei testata ja tuote asiakirjoineen ja merkintöineen on tarkasteltavilta ominaisuuksiltaan vaatimustenmukainen, tapaus voidaan päättää. Jos tuotteesta on lieviä vaatimustenvastaisuuksia, ne voidaan toimittaa tiedoksi talouden toimijalle. Tapausta koskeva päätöskirje tai muu asiakirja voidaan toimittaa myös mahdollisen ilmoituksen tekijälle.

Tuotteen testaus

Tukesin valvonnassa olevat tuotteet testataan pääsääntöisesti ulkopuolisessa akkreditoitussa testauslaboratoriossa, mutta on mahdollista tehdä myös Tukesin omaa testausta. Testilaboratorioiden kanssa tehdään sopimukset Tukesin hankintamenettelyiden mukaisesti.

Selvityspyyntö

Talouden toimijalta voi ja usein kannattaa pyytää selvitystä asiassa. Selvityspyynnön tarkoitus on hankkia viranomaisen käyttöön asian ratkaisun kannalta merkityksellisiä tietoja. Selvityspyynnöllä voidaan ensin varmistaa, onko ko. talouden toimija myyntiketjun ensimmäinen lenkki Suomessa, vai onko sen edellä taho, jonka kanssa asiaa olisi tarkoituksenmukaisempaa hoitaa. Selvityspyynnöllä voidaan hankkia tietoja myös Suomen rajojen ulkopuolelle sijoittautuneilta toimijoilta. Lisäselvityksiä voi pyytää useampaankin kertaan asian käsittelyn aikana. Selvityspyyntö ei ole sidottu tiettyyn muotoon. Asian ratkaisun kannalta merkittävät tiedot tulee olla kerättyinä jo ennen asianosaisen kuulemistä. Kuulemiseen voi yhdistää selvityspyynnön, jos asian ratkaisun kannalta tarpeelliset tiedot ovat jo pääosin hankittu, mutta joistakin lisätiedoista voisi vielä olla hyötyä.

Onko vaatimustenmukainen? Riskinarviointi

Testiraportin, asiakirjavalvonnan, talouden toimijan selvitysten ja lisätietojen tai muiden selvitysten perusteella tehdään tuotetta koskeva riskinarviointi tai arvioidaan muutoin, täyttävätkö tuote länsäädännössä sille asetetut vaatimukset ja voidaan määrittää riskitaso seuraavia toimenpiteitä varten. Tiettyjen tuotteiden kohdalla tuote joko todetaan vaatimustenmukaiseksi tai ei, ja mitään tarkempaa arviota riskin suuruudesta ei tarvitse tehdä. Mikäli tuote havaitaan tarkastetuilta osin vaatimustenmukaiseksi, tapauksen käsittely voidaan päättää ja sulkea tapaus.

Matalan riskin ja lievien vaatimustenvastaisuuden kohdalla voidaan talouden toimijalle antaa neuvontaa ja voidaan lähettää myös huomautuskirje/päätöskirje. Tapausta koskeva päätöskirje tai muu asiakirja voidaan toimittaa myös mahdollisen ilmoituksen tekijälle, jollei ilmoituksen tekijällä muulla tavalla ilmoiteta asian käsittelyn päättymisestä. Tapausta käsittelevä asiantuntija huolehtii tuotteen asianmukaisesta varastoinnista ja hävittämisestä ohjeen mukaan. Vakavan riskin ja/tai vaatimustenvastaisen tuotteen tapauksessa asian käsittely jatkuu.

Kuuleminen (toteuttako talouden toimija vapaaehtoisesti riittävät korjaavat toimenpiteet?)

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Kuulemisajan on oltava riittävän pitkä, jotta asianosainen ehtii tutustua asiakirjoihin. Kuulemiseen vastaamiseen on annettava aikaa vähintään 10 työpäivää (Kts. Ohje kuulemisajan pituudesta). Talouden toimijalle annetaan mahdollisuus toteuttaa korjaavat toimet vapaaehtoisesti ennen velvoittavaa päätöstä. Kuulemisen kohteena ovat lähinnä tehtävän ratkaisun asialliset perusteet ja tosiseikat. Kuulemiseen voidaan tarvittaessa yhdistää selvityspyyntö.

Jos on kyse vakavan riskin tuotteesta (kiireellisyys), markkinavalvontaviranomainen voi toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä odottamatta talouden toimijan toteuttaman korjaavia toimenpiteitä.

Jos asianomainen talouden toimija vastaa kuulemiseen annetun määräpäivän jälkeen, vastaus ja muut mahdolliset selvitykset on otettava huomioon niin kauan, kuin se on mahdollista (käytännössä siihen asti, kunnes päätös on lähtenyt asianosaiselle).

Yhteydenotto EU-toimijaan

Jos valmistaja tai maahantuoja on sijoittunutta toiseen jäsenvaltioon EU- tai ETA-alueelle, yhteydenotto ("inquiry") tehdään sille samanaikaisesti kuin kansalliselle talouden toimijalle. Jos valmistaja on sijoittunut EU-alueen ulkopuolelle, ollaan yhteydessä valtuutettuun edustajaan, jos sellainen on. Joidenkin tuotesektoreiden osalta voidaan ottaa yhteyttä myös jakelupalveluiden tarjoajaan ((EU) 2019/1020 4 Art). Toimilla pyritään varmistamaan, että vastuussa olevat toimijat tekevät korjaavat toimet koko EU-alueella ja tieto vaatimustenvastaisista tuotteista saadaan tiedoksi koko jakeluketjulle.

Väliaikainen kieltö

Väliaikainen kieltö on mahdollista antaa esim. tilanteissa, joissa asian selvittäminen on vielä kesken, mutta viranomaisen on reagoitava nopeasti. Vaikka kaikkia tosiseikkoja ei ole saatu vielä selvitettyä, on oltava ilmeistä, että tuote on vaatimustenvastainen tai aiheuttaa riskin. Väliaikaisessa kiellossa voi olla kyseessä turvallisuuden kannalta kiireellinen tilanne ja on mahdollista, että myös kuulematta jättämiselle säädetyt edellytykset täyttyvät joissakin tapauksissa. (Kts. tarkemmin Ohje väliaikaisen kiellon käyttöön tuotteiden markkinavalvonnassa)

Hallintopäätös

Mikäli talouden toimija toteuttaa korjaavat toimet, tapauksen käsittely voidaan päättää tekemättä velvoittavaa hallintopäätöstä. Vakavan riskin tapauksissa talouden toimijalle tehdään joka tapauksessa myyntikieltopäätös, vaikka yritys olisi toteuttanut korjaavat toimet vapaaehtoisesti.

Mikäli talouden toimija ei toteuta korjaavia toimia vapaaehtoisesti, tuotetta koskeva päätös lähetetään asianosaiselle (kansalliselle) talouden toimijalle, jota veloitetaan tekemään korjaavat toimet päätöksen mukaisesti. Tukes ei voi antaa velvoittavaa päätöstä muulle kuin kansalliselle toimijalle, mutta päätös annetaan tiedoksi myös asianosaiselle EU-toimijalle. Päätöksellä kielletään tuotteen pitämisen kaupan, myynti/muu luovuttaminen tai käyttöönotto, ja tarvittaessa vaaditaan poistamaan tuote markkinoilta tai/ja toteuttamaan palautusmenettely. Päätöstä voidaan tehostaa uhkasakolla. Päätökseen on liitettävä valitusosa.

Tiedot tuotteesta tallennetaan komission tietojenvaihtojärjestelmään ICMS:ään, jos lainsäädäntö sitä edellyttää. Jos tuotteesta aiheutuu vakavaa vaaraa ja tuotetta mahdollisesti saatetaan markkinoille muualla EU:n alueella, siitä tulee tehdä Safety Gate Rapex-ilmoitus. Lähtökohtaisesti Safety Gate Rapex-ilmoitus tehdään ICMS:in kautta. Jotkut direktiivit ja EU:n asetukset edellyttävät päätöksillä määrättävistä toimenpiteistä suojalausekeilmoituksen tekemistä komissiolle ICMS:n kautta (joissain säädösalueissa ilmoitetaan tapahtuu pysyvän edustuston kautta), jotta muilla jäsenmailla on mahdollisuus reagoida päätöksen säädösten mukaisesti. Kirjaukset ICMS:ään, tietojen julkaisu Marekissa sekä Safety Gate Rapex- ja suojalausekeilmoitukset on tehtävä muutoksenhausta huolimatta. Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava myös asianosaiselle ilmoitetuille laitokselle talouden toimijaan kohdistetuista toimenpiteistä, jotka koskevat vaatimustenvastaisia tuotteita.

Laskutus päätös / Lasku testaus- ja hankintakuluista

Jos tuote on vaatimustenvastainen ja vaatimustenvastaisuus on merkittävä, talouden toimija voidaan veloitaa korvaamaan tuotteen hankinnasta, testauksesta ja tutkimisesta aiheutuneet kustannukset. Laskuttaminen päätöksellä voi pelkällä laskulla riippua siitä, minkä lainsäädännön mukaan veloitetaan eli onko lasku suoraan ulosottokelpoinen ja säädetäänkö perimisestä verojen ja maksujen täytäntönpöytäasetuksessa laissa. Markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvien säädösten perusteella on mahdollisuus laskuttaa ilman erillistä laskutus päätöstä. Tukes ei laskuta alle 10 euron kulujia.

Laskuttaminen tapahtuu, kun päätös on lainvoimainen. Tuotevalvonnan hankinta- ja testauskulujen laskutus tehdään 6 viikkoa sen jälkeen, kun valitusosa on päättynyt, jos päätöksestä ei ole valitettu. Jos voidaan voi olettaa, että tehdystä päätöksestä saatetaan valittaa, tapauksesta tiedustellaan valitusajan umpeuduttua hallinto-oikeuden kirjaamosta.

Tiedoksianto

Tiedoksiantoa koskien erillinen ohje (Kts. Ohje tuotevalvonnan asiakirjojen tiedoksiantosta).

Jälkilvalvonta

Valvotaan markkinoita, jotta kieltopäätöksen saaneet tai vapaaehtoisesti markkinoilta poistetut tuotteet eivät palaa sinne. Tämä tapahtuu mm. kenttävalvonnan, verkkokaupan valvonnan ja aktiivisten kansalaisten avulla. Lisäksi seurataan yritysten tiedotuskanavia päätöksen veloitteiden toteutumiseksi (esim. takaisinveltoimitukset/vaaratiidotteet).

Uhkasakkomenettely

Mikäli velvoittavaa päätöstä ei noudateta, voidaan uhkasakkomenettely ottaa käyttöön.

Verkkorajapintamenettely

Markkinavalvontaviranomainen voi vakavan riskin poistamiseksi vaatia tietyn sisällön poistamista verkkorajapinnalta tai määrätä palveluntarjoajaa varoittamaan loppukäyttäjää selkeästi tuotteen aiheuttamasta riskistä verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä. Jos määräystä ei noudateta, voidaan määrätä palveluntarjoajan estämään pääsyn tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan tai poistamaan verkkorajapinnan taikka määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän/verkkotunnusväittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkittämään verkkotunnuksen markkinavalvontaviranomaisen nimiin. Tämä on äärimmäinen ja viimesijainen keino silloin, jos talouden toimija kiellostä huolimatta jatkaa verkkomyyntiä.

Tiedottaminen tapauksesta ohjeen mukaan

Vaaralliset tai merkittävästi vaatimustenvastaiset tuotteet, joiden myyntiä ja markkinointia on rajoitettu Tukesin tekemillä hallintopäätöksillä sekä talouden toimijoiden vapaaehtoisesti ja oma-aloitteisesti tekemät vaarallisia tuotteita koskevat takaisinvedot, markkinoilta poistamiset ja turvallisuustiedotteet julkaistaan Tukesin verkkosivulla julkisessa markkinavalvontarekisterissä suomeksi ja ruotsiksi. Tukes tiedottaa tapauksista myös mediassa.

Liite 3. Uuden ylitarkastajan toimenkuva

Toimenkuva

1 (4)

LUONNOS 17.11.2023

		KESKUSTELUN PAIVAMÄÄRÄ
1. VIRAN/TEHTÄVÄN NIIMI Ylitarkastaja, Talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvonta	2. TOIMIALA/YKSIKKÖ Ammattilaistuotteet/Tuotteet yksikkö	
3. HENKILÖ	4. ESIHENKILÖ	
<p>5. TYÖN/TEHTÄVÄN TARKOITUS (Miksi virka/tehtävä on olemassa) Tehtävän tarkoituksena on tehokkaan, riski- ja säädöspohjaisen markkina- ja valvontatyön toteuttaminen talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien osalta. Tavoitteena on valvonnan, viestinnän ja neuvonnan keinoin varmistaa, että markkinoille saatetut tuotteet ja materiaalit täyttävät niille lainsäädännössä asetetut hygieniavaatimukset.</p> <p>Lisäksi pyritään talouden toimijoiden tasavertaisella kohtelulla luomaan edellytykset terveelle kilpailulle EU:n sisämarkkinoilla ja luomaan markkinat, joissa suomalaiset voivat luottaa talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien täyttävän niille asetetut vaatimukset.</p>		
<p>6. PÄÄTEHTÄVÄT/VASTUUALUEET (Kuvaa työn kannalta oleelliset päätehtävät/vastuualueet. Esitä myös oma arviointi työpanoksesta - % - eri vastuu/tehtäväalueille)</p> <p>Valvonta (30 % -> 60 %)</p> <ul style="list-style-type: none"> - talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontatyön suunnittelu, käynnistäminen, toteutus ja koordinointi sekä tulospöytätyö (uusi valvontatehtävä Tukesissa) - tulkintalinjausten ja ratkaisumallien kehittäminen - talousvesituotteet-tiimin, kemikaalituotteet-ryhmän ja rakennustuotteet-tiimin yhteistyön suunnittelun ja koordinoinnin päävastuu - uuden valvontakentän kartoittaminen (tuoteryhmät, talouden toimijat ja sidosryhmät) - proaktiivisten ja reaktiivisten valvontatapausten käsittely - tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi, yritysten toimien riittävyyden arviointi, sovellettavien vaatimusten selvittäminen kunkin tuotteen osalta, yritysten korjaavien toimien arviointi muodollisten puutteiden ilmetessä ja tarvittaessa puutteiden korjaamisen vaatiminen - valvontahankkeiden määrittäminen (riskiperusteisuus), tuotteiden valinta ja hankinnan järjestäminen, testaussisältöjen määrittäminen, testauslaitosten kartoittaminen, tarjouspyyntöjen laadinta ja kilpailuttamisen valmistelu, testauksen valvonta ja seuraustoimien määrittely - hallinnollisten päätösten valmistelu ja päätösten esittely - toimijoiden ja kansalaisten ohjaava opastus ja neuvonta - yhteydenpito ja tapauskohtainen tiedonvaihto muiden EU-maiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa - Suomen edustaja EU:n markkinavalvontaviranomaisten hallinnollisessa yhteistyöryhmässä (DWD AdCo) sekä pohjoismaisten markkinavalvontaviranomaisten yhteistyössä (talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien osalta) - Tukesin ja EU:n yhteisvalvontahankkeisiin osallistuminen - valvontaan liittyvien markkinavalvonnan projektien vastuullisena projektipäällikkönä toimiminen - rakennustuotteet-tiimin lvi-tuotteista vastaavan ylitarkastajan sijaistaminen talousvesituotteiden osalta <p>Kehittäminen (40 % -> 20 %)</p> <ul style="list-style-type: none"> - talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvontatyön ja valvontaprosessin kehittämisen päävastuu ryhmäpäällikkönä tukena - osallistuminen EU:n markkinavalvontaviranomaisten yhteistyöhön tietojärjestelmien kehittämiseksi 		

- osallistuminen standardisoinnin kehittämiseen ja valmisteluun
- osallistuminen säädösten kehittämiseen, lausuntojen laatiminen ja säädösten toimeenpano valvontaprosessiin
- ammattilaistuuotteet-ryhmän toiminnan, prosessien sekä tulkintalinjausten kehittämiseen osallistuminen
- osallistuminen tutkimus- ja kehityshankkeisiin
- osallistuminen Tukesin tietojärjestelmien kehittämiseen oman valvontatehtävän osalta (Manta)

Tiedottaminen ja koulutus (30 % -> 20 %)

- verkkosivujen sisällön laatiminen talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden ja materiaalien markkinavalvonnasta (tukes.fi ja tunnentuotteeni.fi)
- tiedotushankkeiden suunnittelu yhteistyössä viestinnän kanssa suoran tapauskohtaisen ohjeistuksen ja opastuksen lisäksi
- ammattilaistapahtumiin osallistuminen luennoitsijana
- webinaarien pitäminen
- aktiivinen asiakkuuksien hallinta ja yhteistyö asiakassegmentteinä valvottavien tuotteiden valmistajat ja jakelijat
- sidosryhmäyhteistyö: ministeriöt (STM, YM, TEM), rakennusvalvonnat, ELY, Tulli, Syke, Rakennusteollisuus ry, Talotekninenkauppa ja -teollisuus ry, sisämarkkinatyöryhmä, Rakennussektorin standardisoinnin tukiryhmä (RASEK), Suomen Standardisoimisliitto ry, Metalliteollisuuden Standardisointiyhdistys ry, Vesi-instituutti Wander, testauslaitokset, Vesilaitosyhdistys, Kuntien putkimestarit ry, kunnat, oppilaitokset

7. TYÖN EDELLYTTÄMÄT TIEDOT JA TAIDOT (Arvio, joka voi poiketa tällä hetkellä olemassa olevasta)

- Hyvä suullinen ja kirjallinen esitystaito, hyvä yhteistyökyky ja esiintymistaito
- Hyvä englannin kielen taito sekä tyydyttävä ruotsin kielen taito
- Osaaminen projektipäällikön tehtävistä

Työn edellyttämä (vähimmäis) koulutus:

ylempi korkeakoulututkinto rakennus-, talo-, ympäristö-, tai kemiantekniikasta

Työn edellyttämä (vähimmäis) työkokemus:

Vähintään viiden (5) vuoden valmistumisen jälkeen saatu kokemus rakentamiseen tai markkinavalvontaan liittyvistä viranomaistehtävistä, rakennus- tai taloteknistentuotteiden standardisoinnista tai LVI-tuotteiden valmistukseen, testaukseen, myyntiin, suunnitteluun tai asentamiseen liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

Työn edellyttämät erityistiedot/taidot (sellainen virassa/tehtävässä tarvittava erityisosaaminen, jossa osaamisen /tiedon korvattavuus on vaikeaa)

- EU:n juomavesidirektiivin ja sen täytäntöönpanosäädösten hallinta
- terveydensuojelulain hallinta
- EU:n markkinavalvonta-asetuksen ja kansallisen markkinavalvontalain hallinta
- kansallisten rakentamista koskevien säädösten ja määräysten hallinta
- rakentamista koskevien EU-säädösten ja ohjeistusten hallinta
- tuotehyväksyntälain ja sen soveltamisalueen asetusten hallinta
- Kyky hyödyntää sovellettavien lakien, säädösten ja standardien rajoituksia ja reunaehtoja työssä ja päätöksissä
- rakennustuotteiden testaus- ja asiakirjavalvonnan menetelmien osaaminen, hallinnollisten menettelytapojen ja riskinarviointimenetelmien tuntemus
- Osaaminen projektipäällikön tehtävistä
- laaja alan sidosryhmien tuntemus
- työkokemus opettajan tehtävistä ja kyky toimia luennoitsijana
- työkokemus lvi-suunnittelusta ja lvi-urakoinnista

- työkokemus LVI-tarkastajan tehtävistä rakennusvalvonnassa
- työkokemus järjestötasolla asiakasrajapinnassa
- työkokemus rakennusten taloteknisten järjestelmien tutkimisesta

<p>8. RATKAISUVALTA JA ITSENÄISYYS (Myös tosiasiallinen, ei pelkästään muodollinen ratkaisuvalta. Miten itsenäisesti hoidat kohdassa 6. nimetyt tehtävät /vastuualueet, miten se ilmenee. Konkreettinen kuvaus.)</p> <p>Ylitarkastaja hoitaa itsenäisesti talousvesituotteet-tiimin operatiivisen toiminnan suunnittelun, käynnistämisen, toteuttamisen, kehittäminen ja toiminnan raportoinnin.</p> <p>Ylitarkastaja hoitaa valvontatehtävät tuotelohkollaan itsenäisesti. Markkinavalvontaan sisältyy proaktiivista valvontaa, tuotteiden testauttamista ja asiakirjavalvontaa. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtävään kuuluu reaktiivisten tapausten käsittelyä, jotka saattavat olla pitkäkestoisia ja laaja-alaisia. Asiakkaiden ohjaaminen ja opastus on merkittävässä roolissa myös valvontahankkeissa. Ylitarkastaja valmistelee hallintopäätökset ja toimii niissä esittelijänä. Jo valmisteluvaiheessa on esittelijän osattava ottaa huomioon vaikeasti tulkittavat säädösten kohdat ja varmistaa kestävät perusteet toimilleen. Tapauksissa on kyettävä nopeasti antamaan asiasta oikeaa tietoa, selkeästi ja helppotajuisesti, asiakkaan tai toisen viranomaisen tarpeisiin vastaten. Yhteyksissä asiakkaisiin pitää hallita hallinnollisesti oikeat menettelytavat.</p> <p>Tehtävän edellyttämät kannanotot tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta edellyttävät rajoituksia tai tulkintoja, joissa on otettava kantaa juomavesidirektiivin ja sen säädösten, kansallisen lainsäädännön ja standardien soveltamisaloihin.</p>
<p>9. TYÖHÖN LIITTYVÄ VASTUU (Mitä ja millaisia vastuita koet työhön liittyvän. Myös asioiden valmisteluun, esittelyyn liittyvä vastuu)</p> <p>Tehtävään sisältyy vastuu valvonnan perusteellisuudesta, itsenäisesti tehtävien ratkaisujen oikeellisuudesta ja suuntaamisesta valvontalohkon sisällä riskiperusteisesti oikeisiin tuoteryhmiin ja näiden sisällä oikeisiin toimijoihin ja näiden oleellisiin tuotteisiin. Tehtävä on uusi ja toiminnan alussa luodaan pitävät linjaukset ja tulkinat. Valmiita malleja ei ole.</p> <p>Ylitarkastaja vastaa oman vastuualueensa tiedottamisesta.</p> <p>Hallintopäätöksissä ylitarkastaja kantaa vastuun esiteltävän asian oikeellisuudesta.</p>
<p>10. TYÖN/TEHTÄVÄN VAIKUTUKSET (Taloudelliset vaikutukset, toimialaan kohdistuvat, turvatekniikan alaan yleensä liittyvät, yhteiskunnalliset vaikutukset. Kuvaa, mihin vaikutukset kohdistuvat ja miten)</p> <p>Valvonta kohdentuu kaikkiin vedenjakeluketjussa oleviin tuotteisiin ja materiaaleihin, jotka ovat kosketuksissa talousveden kanssa. Talousveden kanssa kosketuksissa olevat tuotteet, kuten vesijohdot, liittimet, muut putkiyhteet ja niissä käytettävät tiivisteet, sekä tuotteissa käytetyt materiaalit voivat heikentää talousveden laatua ja aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle.</p> <p>Valvonta voi vaikuttaa merkittävästi tukkumyynnin liikevaihtoon sekä valmistajien suoraan myymien järjestelmien ja laitteiden markkinoilla oloon. Hallinnolliset toimet voivat aiheuttaa merkittäviä kustannuksia valmistajalle, maahantuojalle tai jakelijalle. Pahimmillaan toimet voivat johtaa valmistuksen ja samalla koko yrityksen lopettamiseen. Valvontatuloksilla voi olla myös vaikutusta standardisointiin ja EU:n täytäntöönpanosäädöksiin.</p> <p>Säädösten ja standardien kehitystehtävissä ylitarkastaja toimii keskeisenä tietolähteenä ja markkinavalvonnan vaikuttajana sidosryhmien, järjestöjen ja ympäristöministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä asumis- ja ympäristöterveyteen liittyvien muiden viranomaisten suuntiin.</p>

4 (4)

<p>11. VUOROVAIKUTUS/KANSSAKÄYMINEN JA YHTEISTYÖ (Kohteet, esim. erilaiset sidosryhmät, neuvottelukunnat, työryhmät yms., sisältö, taajuus: päivittäin, viikoittain, kuukausittain: myös kielitaitovaatimukset ja kansainväliset kontaktit, niiden määrä. Kuvaa konkreettisesti)</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteistyö ja tietojenvaihto muiden EU:n jäsenmaiden sekä pohjoismaiden markkinavalvontaviranomaisten kanssa (englanti) - osallistuminen Suomen edustajana EU:n markkinavalvontaviranomaisten hallinnollisen yhteistyöryhmän toimintaan ja kokouksiin (DWD AdCo) (englanti) - asiakkuuksien hoito kansallisten ja kansainvälisten valmistajien ja toimi-joiden kanssa, sekä näitä edustavien järjestöjen sekä eri standardisoimisryhmien kanssa - ammattilaistapahtumiin osallistuminen luennoitsijana - webinaarien pitäminen - päivittäinen yhteistyö kemikaalituotteet-ryhmän ja rakennustuotteet-tiimin kanssa 	
<p>12. MUIDEN HENKILOIDEN TOIDEN OHJAUS/VALVONTA (esim. esihenkilötehtävät, esihenkilön sijaisuudet, projektinjohtotehtävät, myös alaisten määrä) Ylitarkastaja ohjaa talousvesituotteet-tiimin, kemikaalituotteet-ryhmän ja rakennustuotteet-tiimin yhteistyötä ja yhteishankkeita.</p>	
<p>13. LISÄTIEDOT (muut oleelliset näkökohdat, joita ei kohdissa 1–12 ole voitu huomioida)</p> <p>13b. Kuvaa tässä sellainen henkilökohtainen osaamisesi, joka ei varsinaisesti kuulu tehtävään, mutta joka on/olisi Tukesissa hyödynnettävissä.</p>	
<p>14. HYVÄKSYNNÄT Vaativuuden arviointi suoritettu Hyväksytty tulos- ja kehityskeskustelussa</p>	
Hyväksyminen/Allekirjoitus	
Esihenkilö	Henkilö